GEORG HEYM

H O Ț U L

ȘI ALTE NUVELE

Georg Heym

Hoțul și alte nuvele

Cuprins

Hoțul și alte nuvele[1]

Cinci octombrie

Pe 5 octombrie, căruțele cu pâine din Provence urmau să vină la Paris. Consiliul municipal postase anunțul la toate colțurile de stradă cu litere mari, roșii. Iar poporul i-a dat târcoale cât a fost ziua de lungă, de parcă aștepta la porțile unei noi și înfricoșătoare descoperiri. Înfometat, numai piele și os, visa la paradisuri ale îndestulării, la chifle enorme de grâu, la plăcinte din făină albă care să sfârâie în toate bucătăriile.

Toate hornurile au să scoată fum. Vom spânzura brutarii de felinare, ne vom apuca de gătit noi înșine și ne vom vârî brațele în aluat până la cot. Pulberea albă va acoperi străzile ca o zăpadă fertilă, vântul o va mâna spre soare ca un nour gros.

Pe toate străzile se vor instala mese întinse, Parisul va celebra o sărbătoare comunală, un Sabat grandios.

Oamenii se îngrămădeau în fața pivnițelor încuiate ale brutăriilor și se uitau în jos la covețile goale de frământat care zăceau îndărătul ferestrelor zăbrelite, priveau cu bucurie la gurile negre ale cuptoarelor uriașe fără foc care așteptau flămânde, asemeni lor, pâinea.

Pe o stradă din cartierul *Mont Parnasse*, o brutărie fusese spartă, mai degrabă din plictiseală, pentru a omorî timpul, decât din speranța de a găsi coșuri cu pâine.

Trei bărbați, cărăuși de cărbuni din St. Antoine, l-au scos afară pe brutar. I-au trântit de pământ peruca albă și l-au pus sub felinarul aplecat de la ușă. Unul și-a scos cingătoarea, a făcut un laț și l-a azvârlit pe după gâtul brutarului. Apoi și-a pus pumnul negru sub bărbia lui și a strigat la el:

— O să te spânzurăm, vierme afurisit de făină.

Brutarul a început să bocească și s-a uitat împrejur în căutare de ajutor. Dar n-a zărit decât fețe rânjite.

[1] Colecția de nuvele apare prima dată în 1913 la Ernst Rowohlt Verlag cu titlul ***Der Dieb ein Novellenbuch***

Cizmarul Jacobus a făcut un pas înainte și s-a adresat locuitorilor din suburbii:

—Domnilor, o să-i dăm porcului drumul, dar mai întâi să recite după mine o rugăciune.

— Da, am să repet o rugăciune, a murmurat brutarul. — Lăsați-mă să repet o rugăciune.

Jacobus a început:

— Eu sunt brutarul afurisit.

Brutarul a repetat:

— Eu sunt brutarul afurisit.

Jacobus:

— Sunt jidanul spurcat al făinii, put de la o poștă.

Brutarul:

— Sunt jidanul spurcat al făinii, put de la o poștă.

Jacobus:

— Mă rog în fiecare zi la cei paisprezece sfinți protectori ca nimeni să nu observe tot ce pun în pâine.

Brutarul a repetat și asta.

Publicul a nechezat de râs. O bătrână s-a așezat pe scări si a cotcodăcit de râs ca o găina bătrână care face ouă.

Jacobus însuși nu mai putea de râs.

Anatema comică a continuat o bucată de timp până ce figura jalnică a sfârșit prin a plictisi mulțimea adunată. L-au lăsat să stea acolo cu funia în jurul gâtului.

A început să plouă vârtos, oamenii s-au adăpostit sub acoperișuri. Brutarul a dispărut. Doar peruca lui albă a rămas în mijlocul pieței și a început să se destrame în ploaie. Un câine a luat-o în gură și a cărat-o de acolo.

Treptat, ploaia s-a potolit, iar oamenii au pășit iar în stradă. Foamea a apucat din nou să-i roadă la stomac. Un copil avea convulsii, martorii se uitau și împărtășeau sfaturi bune.

Dintr-o dată cineva a zis:

— Au venit carele cu pâine! Au venit carele cu pâine!

Strigătul s-a răspândit dintr-un capăt în altul al străzii. Strada întreagă a început să se bulucească afară pe porțile orașului. Au ajuns la țară, pe șesurile goale, au văzut cerul pustiit și rândurile lungi

de plopi de pe șosea care se cufundau în zarea săracă a câmpiilor. Un stol de corbi ajutat de vânt a zburat peste ei în direcția orașelor.

Șuvoiul de oameni s-a revărsat peste câmpuri. Unii aveau saci goi pe umeri, alții, coveți, ceaune în care să ducă pâinea.

Și așteptau căruțele scrutând linia orizontului ca un popor de astronomi în căutarea unei stele noi.

Au așteptat și au așteptat, dar n-au văzut nimic altceva decât cerul înnorat și vijelia care apleca copacii încolo și încoace.

Clopotele unei biserici au bătut ora amiezii, iar sunetele s-au răspândit cu încetineală în mijlocul mulțimii. Atunci au început să-și amintească că, odinioară, la ceasul ăsta, se strângeau la o masă plină unde o pâine mare și albă trona și strălucea ca un rege gras. Și cuvântul *pain* s-a înfipt cu toată albeața, cu toată grăsimea în creierul maselor și a rămas acolo ca o piatră în soare, urieșească, impunătoare, crocantă, gata să fie tăiată. Ei și-au închis pleoapele și au simțit cum seva cerealelor le picură pe mâini. Dinspre cuptoare simțeau căldura norilor sacri, flacără roz care prăjea și înnegrea pâinile albe.

Iar mâinile le tremurau de dorința făinii. Dârdâiau de foame, iar limbile dădeau să rumege în gol, s-au pornit să înghită aerul, iar dinții le clănțăneau în neștire de parcă ar fi mestecat pâini albe.

Unora le ieșea din gură batista pe care o zdrumicau cu dinți mari, parcimonios ca niște mașini. Și-au închis ochii adânciți în orbite și își legănau capetele cu acea suzetă în gură în ritmul unei muzici misterioase și chinuitoare.

Alții stăteau pe borne și plângeau de foame, în timp ce câini mari și atât de slăbi, că oasele aproape le străpungeau blana, le umblau printre picioare.

O oboseală teribilă s-a abătut asupra mulțimilor neclintite, o apatie monstruoasă, paralizantă s-a lăsat ca o pânză groasă peste fețele livide.

Ah, îi părăsise orice urmă de voință. Foamea începea să-i sufoce încetul cu încetul și să-i stoarcă de puteri într-un somn înspăimântător și în terorile viziunilor sale.

Câmpiile Franței se întindeau în vale de jur-împrejur, zăgăzuite de mori fantomatice care se ridicau în zare ca turnuri ori ca zeități uriașe ale recoltei care stârneau nori de făină cu brațele aripilor mari, de parcă tămâia le-ar fi fumegat în jurul capetelor mărețe.

Mese urieșești stăteau la marginea Franței, clătinându-se sub greutatea blidelor mari. Erau poftiți să vină. Dar erau legați de paturi mari de tortură, iar sângele le amorțise în teribilul opium al foamei și se închegase într-o zgură neagră. Ar fi vrut să țipe: „Pâine, pâine, măcar o bucățică, îndurare, milă, doar o bucățică, Doamne Dumnezeule.” Dar ce groaznic, nu-și putea desprinde buzele, erau muți. Ce groaznic, nu-și putea mișca mădularele, erau paralizați.

Și visele negre fluturau peste mulțimi, pâlcuri de oameni ridicați sau așezați ca o armată, condamnați la moarte veșnică, amuțiți pe vecie, blestemați să se afunde din nou în măruntaiele Parisului, să sufere, să flămânzească, să se nască și să moară într-o mare de întunecime, de fronde, de foame și sclavie, asupriți de colectorii de impozite, însetați de sânge, secătuiți de o istovire veșnică, exasperați de duhoarea eternă a străzilor și ofiliți ca un pergament vechi de aerul caustic din văgăunile lor jegoase, blestemați să înțepenească cândva în murdăria paturilor și să-l afurisească cu ultima suflare pe preotul venit în numele Dumnezeului său, în numele statului și al autorității ca să le stoarcă ultimii bănuți în folosul bisericii drept mulțumire pentru suferințele îndurate în viețile lor mizerabile.

Soarele n-a strălucit niciodată peste mormintele lor. Ce să știe ei despre soare în hrubele lor cumplite? Îl vedeau câteodată o oră sau două la amiază plutind deasupra orașului, înăbușit de miasmele lor, învăluit în nori groși. Și apoi dispărea. Umbrele se ițeau din subterane și se cățărau pe case, tentacule negre ale străzii cu îmbrățișare rece.

De câte ori nu priviseră pajiștile largi și însorite din grădinile Luxembourg. Și nu se holbaseră la dansurile doamnelor de la curte, la toiegele de păstor ale curtenilor cu trese de aur, la reverențele servitorilor mauri, la platourile pline de portocale, biscuiți, dulciuri, la caleașca de aur care o transporta alene pe regină prin parc ca o zeiță siriană, o colosală Astarte, încremenită în mătăsurile-i albe și strălucind ca o sfântă cu o mie de perle.

O, cât de des sorbiseră aroma, mireasma moscului, cât de des fuseseră cât pe ce să se sufoce cu parfumul ambrei care exala din parcul Luxemburg ca dintr-un templu misterios. O, de le-ar fi îngăduit măcar o dată intrarea, să ia loc pe unul din scaunele de catifea și să se plimba cu una dintre trăsuri. Cu mare drag ar fi ucis întreaga Adunare Națională și ar fi sărutat picioarele regelui dacă i-ar fi făcut să uite barem un ceas de foamete, de câmpurile deșarte cu recolta lor de deznădejde.

Și își striveau nasul de gratiile de fier ale porții, își treceau mâinile printre ele, cârdurile de cerșetori, turmele de prigoniți și de smiorcăiți. Și duhoarea oribilă li se răspândea în parc ca norul unui apus lugubru ce precedă o auroră îngrozitoare. Se agățaseră de zăbrele ca niște păianjeni hidoși, iar ochii le rătăciseră departe prin parc, până la poienile înserate, la gardurile vii, la potecile cu tufe de laur, la figurile de marmură care de pe piedestal răsfrângeau un zâmbetul dulce. Amorașii, îngerașii, grași ca niște gâște îndopate, cu brațele ca niște caltaboși albi, își aținteau săgețile dragostei spre gurile lor căscate și le făcea semn din tolba de piatră, în timp ce portăreii veniți să-i azvârle în închisoarea datornicilor le atârnau de gât ca o piatră de moară.

Cei adormiți gemeau, iar cei treji îi invidiau pentru somnul lor.

Se uitau în depărtări, în josul străzii după căruțele cu pâine, pe drumul pustiit, devastat de temerile revoluției, ce asemeni unui maț mort nu mai hrănea pântecele Franței. Strada era albă și se pierdea fără sfârșit într-un cer surd la rugăminți care își arăta la orizont fruntea palidă, buhăită ca fața unui popă, grasă ca obrazul unui episcop și fără riduri ca un călugăr cerșetor ghiftuit. Cerul era pașnic ca la o sărbătoare sătească, încadrat ușor de norișorii cenușii ai după-amiezii ca un abate

bătrân care somnolează după prânz, culcușit în fotoliul din sacristie, în timp ce buclele de la perucă îi cad pe frunte.

Zdrențele turmei umane răspândeau o putoare oribilă. Eșarfele murdare le fluturau în jurul chipurilor cenușii. Un plânset sufocat a pierit în tăcerea îngrozitoare. Cât vedeai cu ochii, tricornurile lor găurite străpungeau văzduhul, iar pe unele dintre ele dansau pene slinoase de struț. Din mulțimea fărâmițată, siluetele negre se asemănau cu pașii încremeniți ai unui menuet lugubru, un dans al morții care le petrificase dintr-o dată, preschimbându-le într-un grup gigantic de pietre negre, transfigurate și înmărmurite de durere în stâlpi ai tăcerii. Nenumărate soții ale lui Lot pe care flăcările unei Gomore infernale le-au topit într-o încremenire eternă.

La mare înălțime deasupra lor, pe cerul rece de octombrie, umbla plugul de fier al timpului, brăzda durere peste câmpuri, semăna suferință, ca într-o zi să răsară flacăra răzbunării, ca într-o zi brațele acestor legiuni să devină ușoare, înaripate și vesele ca hulubii, în vreme ce cuțitele de ghilotină se ascuțeau pentru seceriș, ca într-o zi să poată păși sub cer ca zeii viitorului cu capul descoperit în Rusaliile eterne ale unei aurore fără sfârșit.

La capătul îndepărtat al drumului s-a desprins de pe cerul albicios un punct negru.

Cei din frunte l-au zărit și vestea a trecut de la unul la altul. Cei care dormeau s-au trezit și au sărit în picioare. Toată lumea s-a uitat în josul străzii. Punctul negru să fie Mecca speranței, să fie mântuirea?

Pentru câteva clipe, toți au crezut, s-au silit să creadă.

Dar punctul creștea prea repede. Acum toată lumea observase că nu era vorba despre coloana lentă a multor căruțe; nu era o caravană de făină. Și speranța s-a desprins de pe frunțile lor și s-a pierdut în vânt.

Dar cine să fie? Cine venea în galop frenetic? Cine ar avea un motiv să călărească pe o asemenea vremea dezolantă?

Câțiva bărbați s-a urcat pe sălciile groase și au privit peste capetele gloatei.

Acum l-au zărit și i-au strigat numele. Era Maillard. Maillard de la Bastilia. Maillard din 14 iulie.

Și venea încoace, în mijlocul mulțimii populare. S-a oprit și a scos un singur cuvânt:

— Trădare!

Apoi s-a dezlănțuit uraganul.

— Trădare, trădare! Vreo zece bărbați l-au apucat și l-au ridicat pe umeri. Se înălța cu o mână rezemată de copac, leșinat de oboseală, aproape orbit de sudoarea care îi șiroia în jurul ochilor dinspre părul negru.

— Maillard vrea să vorbească, au spus ei. S-a înstăpânit o liniște teribilă. Toți așteptau, așteptau cu așteptarea îngrozitoare a maselor înaintea unei revolte, în acele secunde înfiorătoare în care viitorul Franței atârna în balanță, până când talgerul a început să coboare încet, împovărat de lanțuri, ocne, cruci, Biblii, rozarii, coroane, sceptre, globuri imperiale, înfășate în falsa blândețe a crinilor de Bourbon, încărcat de cuvinte goale, de promisiuni, de table umplute cu legăminte regale încălcate, de judecăți nedrepte, de privilegii nesemnificative, de acest munte monstruos ce a tot înșelat Europa timp de milenii.

Maillard s-a suit în copac.

De la acest amvon despuiat, și-a azvârlit cuvintele teribile peste oameni, peste câmpurile pustii, peste zidurile sumbre, peste podurile negre, ticsite cu oameni, peste tunelurile porților, peste acoperișurile Parisului, peste curțile și aleile din suburbiile întunecate, înlăuntrul fortărețelor îndepărtate ale mizeriei, în canalele subterane infestate de șobolani, oriunde exista o ureche nenorocită care să-i perceapă vorbele.

— Către națiune! Voi, sărmanii, voi, blestemații, voi, prigoniții! Sunteți trădați. Sunteți împilați. Curând veți umbla dezbrăcați, veți muri pe trepte, iar colectorii de impozite, zbirii lui Capet, copoii copoiului, păianjenii păianjenului, vă vor smulge până și ultimul ban din mâinile înțepenite.

Suntem părăsiți, suntem alungați și sfârșitul nostru este aproape. Curând ne vor lua și ultima haină de pe corp. Ne vor pune ștreangul de gât făcut din cămășile noastre. Vom pava străzile mocirloase cu trupurile noastre, ca nu cumva să se ude căruțele călăilor. Și de ce să nu murim? Corpurile noastre spurcă aerul, puțim, suntem de neatins, nu-i așa? Și de ce să nu murim? Ce ne-a rămas de făcut? N-avem cum ne apăra, nu-i așa? Ne-au stors de puteri, ne-au astupat gura.

Ne-au impus scumpiri artificiale, ne-au făcut să flămânzim, ne-au ucis prin înfometare.

Fiecare cuvânt se prăvălea peste mulțime ca un bolovan. La fiecare silabă, își arunca brațele în sus, de parcă dorea să zguduie cerul însuși cu bombardamentul cuvintelor sale.

— Știți ce s-a întâmplat în noaptea asta? Regina…

— Pfui, regina, și mulțimile s-au făcut și mai tăcute când au auzit numele atât de detestat.

— Regina, știți ce a făcut curva bătrână? A chemat la Versailles trei regimente de dragoni. Sunt încartiruiți în toate casele, iar oamenii din Adunarea Națională abia dacă mai îndrăznesc să deschidă gura. Mirabeau s-a făcut mic cât un pitic, iar ceilalți abia își adună curajul pentru a-și drege cât de cât glasul. E o rușine să vezi așa ceva. Pentru ce s-au jurat ei în sala de bal[2], actorașii ăștia ai libertății? Pentru ce v-ați vărsat sângele la Bastilia? Totul a fost în zadar, ascultați-mă bine, în zadar.

[2] Salle du Jeu de Paume

Va trebui să vă târâți înapoi în peșterile voastre, torța libertății a devenit o luminiță în noapte, un opaiț mic. Numai bun să vă lumineze drumul înapoi în văgăunile voastre.

În trei zile, Broglie va fi aici cu trupele sale. Adunarea Națională va fi trimisă acasă, iar tortura, restabilită. Bastilia va fi reconstruită. Birurile se vor plăti din nou. Temnițele și-au deschis deja larg fălcile.

Foamea voastră nu va fi potolită, consolați-vă cu disperarea. Regele a oprit carele cu pâine înainte de Orléans și le-a trimis înapoi acasă.

Cuvintele lui au fost înecate de strigătul de furie. O furtună imensă de pumni încleștați s-a scuturat în aer. Mulțimile au început să se tălăzuiască în jurul copacului ca un maelstrom colosal.

Iar arborele se înălța din marea țipetelor, din afuriseniile învolburate ale fețelor schimonosite, din ecoul mâniei care se întorcea din cer ca un uragan negru, uriaș care s-a pornit în cercuri să-l zgâlțâie și să-l facă să răsune ca limba unui clopot de bronz.

Copacul se înălța ca aprins de flăcări lugubre, o văpaie rece pe care un demon o azvârlise din abis.

Sus, pe creanga despuiată, Maillard atârna ca o pasăre uriașă, neagră și își rotea brațele, de parcă se pregătea să zboare peste mulțimi în noapte, un demon al disperării, un Belial negru, zeu al maselor, ce aruncă flăcări sumbre din mâini.

Dar pe fruntea lui, scăldată într-o paloare supranaturală de lumina întunecată, se reflecta o rază aurie care străbătuse norii, sus, deasupra haosului din zenitul cerului.

La miazănoapte doar o fâșie îngustă se luminase, acolo unde cerul se întinsese peste câmpuri ca un covor de mătase albastră, ce visa încă la amintirile unei pastorale secrete.

Din vacarmul mulțimii a răsunat deodată de două ori chemarea unui glas puternic în paroxismul unui timbru strident: „La Versailles, la Versailles!” Părea că însăși mulțimea uriașă ar fi strigat, ca și cum o singură voință ar fi rostit ceea ce se rostogolea prin mintea a o mie de capete. Acum aveau un scop. Se isprăvise cu haosul, dintr-o lovitură gloatele deveniseră o armată formidabilă. Ca un enorm magnet cerul dinspre apus i-a făcut să-și întoarcă capetele înspre locul unde îi aștepta Versailles. De acum o vor apuca pe acest drum, n-au de gând să mai aștepte. Forțele stârnite în ei de furtuna disperării aveau o voință și o cale. Zăgazurile s-au spart.

Primele rânduri s-au pus spontan în mișcare. În coloane de câte patru, cinci, pe cât permitea lățimea străzii.

Maillard văzuse asta. S-a dat jos din copac cât de repede a putut, a chemat trei bărbați pe care îi cunoștea și a alergat cu ei peste miriști de-a lungul mulțimii până când au ajuns în vârful coloanei. El și oamenii lui s-au postat în fața șuvoiului și au încercat să-i convingă să-și aleagă un conducător și să facă rost de arme. Dar nu era auzit. Acum glasul îi era ca a oricărui altuia care ar fi încercat

să oprească aceste batalioane de fier. Mulțimile l-au împins deoparte, au trecut peste micul stăvilar al celor patru bărbați și i-au luat cu sine pe Maillard și pe oamenii săi.

Un ghid invizibil îi conducea, un steag invizibil flutura înaintea lor, un stindard uriaș fâlfâia în vânt, purtat de un stegar uriaș. S-a desfășurat un drapel roșu ca sângele. O oriflamă impunătoare a libertății, un fanion purpuriu care pâlpâia dinaintea lor pe cerul la asfințit ca zorii unei noi zile.

Se înfrățiseră cu toții într-un număr nesfârșit, ora entuziasmului îi sudase unii de alții.

Bărbați și femei deopotrivă, muncitori, studenți, avocați. Peruci albe, jambiere și sanculoți, femei de la piață, soții de pescari, femei cu copii în brațe, santinele din oraș care-și legănau sulițele deasupra mulțimii ca niște generali, cizmari cu șorțuri de piele și papuci de lemn, croitori, hangii, cerșetori, vagabonzi, mahalagii, zdrențuiți și deșănțați, o procesiune nesfârșită.

Coborau strada cu capetele dezgolite în timp ce răsunau cântece de marș. Pe bastoane purtau batiste roșii în chip de drapele.

Suferințele le fuseseră înnobilate, chinurile, uitate, în ei se deșteptase omul.

Era seara când sclavul, robul mileniilor, și-a aruncat lanțurile înălțându-și capul înspre soarele serii, un Prometeu ce poartă în mâini un nou foc.

Erau neînarmați, ce conta? Erau fără comandanți, ce importanță avea? Unde era acum foamea, unde era chinul?

Roșeața asfințitului se cernea peste ei, peste chipuri, iar pe frunți le ardea un vis veșnic de măreție. La leghe distanță, pe drum, o mie de capete luceau în lumina aceea ca o mare, ca o mare nesfârșită.

Inimile lor, sufocate în potopul tulbure al anilor, în cenușa trudei, se aprinseseră și străluceau iar în roșeața asfințitului.

În timpul marșului se țineau de mână, se îmbrățișau. Nu suferiseră în van. Toți știau că anii de suferință se terminaseră, iar inimile le tremurau tăcute.

O melodie eternă umplea cerul și albăstrimea-i purpurie, o torță eternă ardea. Și soarele mergea înaintea lor spre seară, incendia pădurile, ardea cerul. Și ca niște corăbii divine, conduse de spiritele libertății, nori mari navigau dinaintea lor cu iuțeala vântului.

Iar plopii falnici ai străzii străluceau ca niște mari candelabre, fiecare copac, o flacără aurie pe calea largă a gloriei lor.

Nebunul

Paznicul i-a dat lucrurile, casierul i-a înmânat banii, portarul a descuiat ușa mare de fier. Se afla în curtea din față, a deschis poarta grădinii și era afară.

Na bine, acum lumea o să vadă de ce-i stare.

A mers de-a lungul șinelor de tramvai printre casele joase de la periferie. A trecut pe lângă un câmp și s-a trântit în florile stufoase de mac și în cucuta de pe margine. S-a culcușit ca într-un covor verde și gros. Doar chipul i se ivea ca o lună albă la răsărit. În sfârșit stătea jos.

Era așadar liber. Se făcuse și timpul să-i dea drumul, că de nu, i-ar fi ucis pe toți, pe toți până la ultimul. Pe directorul ăla grăsan l-ar fi apucat de barbișonul roșcat și l-ar fi vârât în mașina de făcut cârnați. Uf, ce tip scârbos. Cum râdea întruna când trecea prin măcelărie.

Ptiu drace, ce ins dezgustător.

Și rezidentul! Porcul ăla cocoșat! De i-ar fi zdrobit creierul. Și gardienii ăia în haine albe, dungate, care arătau ca o bandă de pușcăriași, nemernicii ăia care jăcmăneau bărbații și violau femeile în closet. Nu-ți trebuia mai mult ca să înnebunești.

Nu pricepea cum de-a rezistat atâta timp în locul acela. Trei, patru ani, oare cât a zăcut de fapt acolo, vârât în gaura aia albă, în cușca aia enormă, înconjurat de nebuni. Când se ducea dimineața la măcelărie prin curtea mare în ce hal zăceau acolo și își rânjeau colții, unii pe jumătate goi. Apoi veneau gardienii și îi lua pe cei care întrecuseră orice măsură. Erau azvârliți în băi fierbinți. Pe destui i-au fiert de vii, anumit, de asta era sigur. O dată paznicii au vrut să aducă la măcelărie un mort din care să fie făcuți cârnați. Ca apoi să fie mâncați. I-a raportat doctorului, dar ăla l-a dus cu vorba. Deci și ăsta era mână în mână cu ei. Javra afurisită. Dacă ar fi acuma în fața lui, l-ar trânti în lan și i-ar tăia gâtul porcului afurisit, jigodiei blestemate.

La urma urmei de ce l-au dus la azil? Doar ca să-l șicaneze. Că ce-a făcut altceva? Și-a bătut nevasta de câteva ori, avea tot dreptul, îi era soț ori ba. Poliția ar fi trebuit să-i dea soția pe ușă afară, asta ar fi fost mult mai corect. În schimb, i-au trimis citație, l-au interogat, i-au făcut o scenă de toată pomina. Și într-o dimineață nu i-au mai dat drumul. L-au urcat în mașină și pe urmă l-au basculat aicea afară. Atâta nedreptate, atâta nerușinare.

Și cui îi datora toate astea? Numai lu' nevastă-sa. Na bine, o să încheie el socotelile cu ea. O să-i plătească cu vârf și îndesat.

În furia sa, a smuls un mănunchi de spice de grâu de la marginea câmpului și le-a fluturat în mână ca pe un băț. Apoi s-a ridicat, va fi vai și amar de ea acum.

Și-a pus bocceluța pe umăr și a pornit din nou la drum. Însă nu știa unde să se ducă. Un horn fumega în depărtare, dincolo de câmpuri. L-a recunoscut, nu se găsea departe de unde locuia.

A părăsit drumul și a apucat-o pe câmp, printre spice. Drept la țintă. Ce plăcere era să calce peste snopii groși care crăpau și se rupeau sub tălpi.

A închis ochii și un zâmbet de fericire i-a fluturat pe buze.

Îi părea că străbate o piață spațioasă. Acolo se aflau mulți, mulți oameni, toți cu capetele lipite de pământ. Era ca în pictura din încăperea directorului, unde mii de oameni zăceau în halate albe și cu glugi în fața unei pietre mari pe care o venerau. Pictura se numea Kaaba. „Kaaba, Kaaba", repeta el la fiecare pas. Recita cuvântul ca pe o incantație puternică și de fiecare dată călca la dreapta și la stânga pe multe capete albe. Și apoi craniile se crăpau; se isca un sunet ca atunci când se sparge nuca sub ciocan.

Unele scoteau niște sunete delicate, acelea erau cele fragede, acelea erau craniile de copii. Era un sunet argintiu, ușor, vaporos ca un norișor. În vreme ce altele, de călcai peste ele, scrâșneau ca niște diavoli ai pădurii. Apoi își scoteau limbile roșii ce țâșneau ca mingile de cauciuc. O, cât era de frumos.

Unele erau atât de moi, încât te afundai. Se lipeau de picioare. Și mergeai astfel cu două cranii agățate de picioare, de parcă tocmai ai ieșit din două coji de ouă de care nu te-ai debarasat complet.

Dar ceea ce îl fericea cel mai strașnic era să vadă capul unui bătrân chel și strălucitor ca o sferă de marmură. Atunci își ridica cu grijă un picior și încerca câteva lovituri așa, așa, așa. Apoi călca tare, poc, iar creierul țâșnea binișor, ca o mică fântână aurie.

Încet-încet a obosit. Și-a amintit brusc de nebunul care-și închipuia că are picioare de sticlă și nu poate merge. Stătea toată ziua la masa de cusut, dar mai întâi gardienii erau cei care trebuiau să-l care până acolo. De unul singur nu făcea niciun pas. Când îl puneau pe picioare, pur si simplu nu înainta. Totuși n-avea nimic la picioare, oricine o putea constata. Nici măcar la toaletă nu se ducea singur, nu, dar cum poți să fii atâta de nebun. Îți venea să râzi.

Pastorul îl vizitase deunăzi și îi vorbise despre nebun: „Uite, pastore, croitorul ăla, e nebun de tot. Un nemernic imbecil!" Și pastorul a râs de s-au cutremurat pereții.

Când a ieșit dintre lanuri, costumul și părul erau doldora de paie. Pe drum își pierduse bocceluța cu haine. Încă ținea în mână spicele și le vântura în față ca o flamură de aur. Mărșăluia în pas vioi. „Stâng, drept, suge burta, scoate pieptul", fredona el în sinea lui. Și scaieții agățați de pantaloni zburau în arcuri largi.

„Companie, stai", a comandat el. Și-a înfipt steagul în nisipul drumului și s-a aruncat în șanț.

Dintr-o dată i se făcuse frică de soarele care-i ardea tâmplele. S-a gândit că urma să-l atace, și-a îngropata fața în iarbă. Apoi a adormit.

L-au trezit glasurile de copii. Lângă el se afla un băiețel și o fetiță. Când au văzut că bărbatul se trezise, au luat-o la fugă.

S-a înfuriat teribil pe cei doi copii, s-a înroșit la față ca un rac.

Dintr-o săritură a fost în picioare și a luat-o la goană după copii. Când i-au auzit pașii, ei au început să țipe și au alergat mai repede. Băiețelul își trăgea sora după el. Ea s-a împiedicat, a căzut și a început să plângă.

El nu suporta deloc plânsul.

I-a ajuns din urmă pe copii și a ridicat fetița din nisip. Ea a zărit chipul schimonosit aplecat asupra ei și a țipat tare. Băiatul a urlat și el și a dat să fugă. El l-a apucat cu cealaltă mână. Și a început să-i lovească cap în cap. „Unu, doi, trei, unu, doi, trei", număra el și la trei, cele două cranii mici au

bubuit împreună ca un tunet. Sângele țâșnise deja. Asta îl umplea de încântare, îl făcea să se simtă asemeni unui zeu. L-a cuprins nevoia de a cânta. I-a venit în minte un anume imn religios. Și a cântat:

Cetate tare-i Dumnezeu,
și armă apărătoare.
El ne ajută-n orice greu
Ce-ar vrea să ne doboare.
Vrăjmașul cel bătrân,
Se crede-acum stăpân.
Putere, vicleșug,
El are din belșug,
Cât nu-i poți da de seamă.[3]

El intona fiecare măsură cu voce tare și izbea cele două capete mici ca un muzician care bate din chimvale.

Când a isprăvit imnul, a lăsat să-i cadă din mâini cele două cranii zdrobite. Ca apucat de extaz s-a pornit să danseze în jurul cadavrelor. Își legăna mâinile ca o pasăre mare, iar sângele de pe ele sărea împrejur ca o ploaie de foc.

Dintr-o dată, starea de spirit i s-a schimbat. O milă de neînduplecat pentru cei doi bieți copii s-a ridicat dinlăuntrul său aproape să-l sufoce. Le-a ridicat leșurile din praful drumului și le-a târât în lan. Le-a șters cu un mănunchi de ierburi sângele, creierul și murdăria de pe față și s-a așezat între cele două mici cadavre. Apoi le-a luat mâinile în pumni și le-a mângâiat cu degetele însângerate.

I-a venit să plângă, lacrimi mari îi curgeau alene pe obraji.

I-a trecut prin minte că ar putea readuce copii la viață. A îngenunchiat, s-a aplecat peste chipurile lor și a suflat în crăpăturile craniilor. Dar copiii nu s-au mișcat. Apoi a cugetat că n-a fost suficient și a reluat încercarea. Dar nici de data asta nu s-a întâmplat nimic. „Ei bine”, a spus el, „moartea-i moarte."

Treptat, o sumedenie de muște, țânțari și alte insecte au ieșit din câmpuri pe urma mirosului de sânge. Pluteau deasupra rănilor ca un nor gros. În câteva rânduri a încercat să le alunge. Însă după ce a fost pișcat, n-a mai suportat. S-a ridicat și luat-o din loc în timp ce un roi negru de insecte s-a năpustit asupra găurilor însângerate din cranii.

Da, încotro acum?

Atunci și-a amintit de îndatorirea lui. Avea de reglat conturile cu nevasta. Și în așteptarea răzbunării, fața îi strălucea ca un soare purpuriu.

A luat-o pe un drum de țară care ducea spre periferia orașului.

S-a uitat de jur împrejur.

Strada era pustie. Drumul se pierdea în depărtări. Pe vârful unui deal din spatele lui, un bărbat stătea în fața unei flașnete. Acum venea o femeie de peste deal, trăgând un cărucior.

El a așteptat până când a fost aproape, a lăsat-o să treacă și s-a ținut după ea.

---

[3] Pentru traducerea acestui imn luteran sursa este: https://www.resursecrestine.ro/cantece/74303/cetate-tare-i-dumnezeu

Credea că o cunoaște. Nu e vânzătoare de zarzavaturi din colț? Voia să îi vorbească, dar îi era rușine. Of, mă crede nebunul de la numărul 17. Dacă mă recunoaște, o să râdă de mine. Să mă ia Dracu dacă permit la careva să râdă de mine. Mai degrabă îi crap capul.

Simțea că furia îi revine. Îi era frică de această nebunie întunecată. „La naiba, o să mă vâre înapoi", s-a frământat el. Amețise, s-a ținut de un copac și a închis ochii.

Deodată a zărit din nou animalul care zăcea înlăuntrul lui. Acolo jos, în viscere, ca o hienă mare. Cu ditamai fălcile. Și bestia dorea să iasă. Da, da, tre' să ieși.

Acum era el însuși sălbăticiunea și s-a târât pe stradă în patru labe. Repede, repede, că de nu are să scape. Cum poate fugi aia, dar așa o hienă e mai rapidă.

A lătrat tare ca un șacal. Femeia s-a uitat în jur. Când a văzut un bărbat alergând după ea în patru labe, alb de la praf, cu părul încâlcit pe fața puhăvită, și-a lăsat căruciorul și a luat-o la fugă țipând tare.

Atunci fiara a făcut un salt. Alerga după ea ca un sălbatic. Coama lungă îi flutura în vânt, ghearele sfâșiau aerul, limba îi ieșea dintre fălci.

Acum putea auzi respirația femeii. Ea gâfâia, țipa și fugea cât putea de tare. Încă o săritură sau două și gata. Fiara o apucă drept de gât.

Femeia s-a rostogolit în nisip, fiara a smucit-o. Aici îi gâtul, aici e sângele cel mai bun; se bea totdeauna din grumaz. Îi apucă gâtul între fălci și îi suge sângele din trup. Ei drăcie, da tare-i frumos.

Fiara dă drumul femeii și sare. Mai e unul care vine încoace. Cât de prost să fii? Nici măcar nu realizează că aici sunt hiene. Ce idiot.

Bătrânul s-a apropiat. Când a ajuns în preajmă, a zărit prin ochelarii mari femeia zăcând în nisip cu fustele răvășite, cu genunchii aduși la burtă în lupta pentru viață. În jurul capului se afla o baltă de sânge.

A rămas lângă femeie, înmărmurit de groază. Deodată albăstrelele înalte s-au dat în lături făcând loc unui bărbat sălbăticit și zdrențuit. Gura îi era plină de sânge.

„Ăsta e sigur ucigașul", s-a gândit bătrânul.

În spaima lui nu știa exact ce-i de făcut. Să fugă sau să stea pe loc?

În cele din urmă, a decis să încerce mai întâi cu vorba bună. Căci se vedea de la o poștă că omul nu e teafăr la cap.

— Bună ziua, a spus nebunul.

— Bună ziua, a răspuns bătrânul, ce accident oribil.

— Da, da, un accident oribil, ai perfectă dreptate, a zis nebunul. Vocea îi tremura.

— Dar trebuie să-mi văd de drum. Scuză-mă.

Și bătrânul s-a îndepărtat mai întâi cu pași lenți. După ce a parcurs o oarecare distanță și a observat că ucigașul nu alerga după el, a grăbit pasul. Și în fine a început să alerge leit ca un băiețel.

„Na, da caraghios mai aleargă ăla. Ce casă de nebuni!" Fața i s-a schimonosit de râs, iar sângele s-a împrăștiat pe încrețiturile feței. Arăta ca un diavol cumplit.

Dar n-are decât să alerge. Are toate motivele. El ar proceda la fel. Căci hienele pot țâșni oricând dintre grâne.

„Vai, dar cât sunt de murdar.” S-a examinat. „De unde vine tot sângele ăsta?”

I-a smuls șorțul femeii și s-a șters de sânge pe cât de bine a putut.

Și-a pierdut memoria. Nu mai știa pe unde se află. Sub soarele arzător al amiezii a traversat de-a curmezișul lanuri, drumuri de pământ, iar câmpuri. Îi părea că este o floare mare rătăcind pe câmpii. Asemeni florii soarelui. Dar nu știa sigur.

Îi era foame.

Mai târziu a găsit un lan de sfeclă, a smuls câteva sfecle și le-a mâncat.

Într-un câmp a dat peste un iaz.

În mijlocul holdelor de aur se întindea ca o pânză mare și neagră.

I-a venit cheful să se scalde, s-a dezbrăcat și s-a aruncat în apă. Ce bine îi prindea, cum îl liniștea. Inspira mireasma apei deasupra căreia plutea aroma holdelor văratice. – „O, apă, apă”, rostea el încet, ca și cum ar fi vrut să cheme pe cineva. Și a înotat în iazul tremurător ca un pește mare și alb.

Pe mal, și-a împletit o coroană din trestie și s-a oglindit în apă. Apoi a țopăit la țărm de jur împrejur și a dansat gol în soarele alb, mare, puternic și frumos ca un satir.

Dintr-o dată i-a zvâcnit prin minte că făcea ceva indecent. S-a îmbrăcat la iuțeală, s-a făcut mic și s-a târât în lanul de cereale.

„Dacă vine paznicul și dă peste mine, mă ceartă și mă pârăște la director”, s-a gândit el. Dar cum n-a venit nimeni, a prins din nou curaj și a continuat drumul.

Dintr-o dată se afla dinaintea unui gard de grădină în spatele căruia se găseau pomi fructiferi. Între ei erau întinse rufe la uscat și dormeau niște copii. A mers de-a lungul gardului și a ieșit într-o stradă.

Mulți oameni treceau pe lângă el fără să-i acorde atenție. Un tramvai a huruit prin preajmă.

L-a copleșit un sentiment de abandon fără margini, dorul de casă l-a răscolit cu toată puterea. Cel mai mult i-ar fi plăcut să se întoarcă de îndată la azil. Dar nu știa unde se află. Și pe cine să întrebe? Doar nu putea spune: „Tu, ăla, unde-i azilul de nebuni?” Ar fi fost privit ca un smintit, și așa ceva nu se poate.

Și la urma urmei el știa ce dorea. Încă avea multe de făcut.

La colțul străzii se afla un gardist. Nebunul s-a hotărât să-l întrebe cum să ajungă pe strada lui, dar nu chiar îi dădea mâna să îndrăznească. La urma urmei, nu putea sta aici pentru totdeauna. Așa că s-a îndreptat spre polițist. Dintr-o dată a remarcat că mai are o pată mare de sânge pe vestă.

Ei bine, indicat era să nu o vadă gardianul. Și-a închis nasturii de la haină. Chibzui la ceea ce voia să spună, cuvânt cu cuvânt, a repetat de mai multe ori.

Totul a decurs bine. Și-a scos pălăria, a cerut indicații despre strada lui, gardistul l-a informat.

„Nici măcar nu e departe”, a cugetat el. Și acum recunoștea străzile. Dar ce s-au mai schimbat, până și tramvaiul trece pe aici.

S-a pornit la drum, se furișa de-a lungul caselor; dacă întâlnea pe cineva, își întorcea fața la perete. Îi era rușine.

Astfel a ajuns acasă. În fața porții se jucau niște copii care-l priveau curioși. A urcat scările. Pretutindeni mirosea a mâncare. Pășea pe vârfuri. De îndată ce a auzit o ușă, și-a scos pantofii.

Acum era la ușa lui. S-a așezat o clipă pe scări să reflecteze. Căci sosise clipa cea mare. Și ceea ce trebuia să se întâmple se va întâmpla, nu încăpea nicio îndoială.

S-a ridicat și a tras de clopoțel. Totul a rămas tăcut. A mers de câteva ori înainte și înapoi pe casa scării.

A citit plăcuța cu nume de vizavi. Acolo locuiau acum alți oameni. S-a întors și a sunat din nou. Dar nici de data asta n-a venit nimeni. S-a aplecat să se uite prin gaura cheii, dar totul era negru. Și-a pus urechea la ușă pentru a auzi ceva, poate un pas, o șoaptă, dar totul rămăsese tăcut.

Deodată i-a venit un gând. S-a dumirit de ce nu-i deschidea nimeni. Soția îi știa de frică, soția n-avea pic de curaj. Hoitul s-a prins despre ce-i vorba. Na, las că vezi tu acuma.

A făcut câțiva pași înapoi. Ochii i s-au făcut foarte mici, ca niște puncte roșii. Fruntea îngustă i s-a teșit tare de tot. S-a ghemuit. Apoi s-a împins în ușă cu toată puterea. Aceasta a pârâit zgomotos, dar a rezistat. Apoi el a zbierat din toți rărunchii și s-a repezit din nou. De data asta ușa a cedat. Scândurile au pârâit, încuietoarea a sărit, s-a desfăcut, iar el s-a grăbit să intre.

Apoi a văzut un apartament gol. Bucătăria era în stânga, salonul în dreapta. Tapetul era smuls. Oriunde pe podea se afla colb și vopsea scorojită.

Deci, soția s-a pitit pe undeva. A alergat de-a lungul celor patru pereți ai camerei goale, a coridorului mic, a toaletei, a cămării. Nicăieri nu era nimic, totul era gol. Nici în bucătărie nu era nimic. Apoi a sărit dintr-o dată pe soba de gătit.

Acolo era, alerga de colo-colo. Arăta ca un șobolan mare și gri. Deci, așa arăta. Fugea mereu de-a lungul peretelui bucătăriei, mereu de jur-împrejur, iar el a smuls un cerc de fier de la mașina de gătit și l-a aruncat după șobolan. Dar era mult mai agilă. Dar de data asta o s-o nimerească. Și l-a aruncat din nou. Și bombardamentul cu inelele de fier s-a tot izbit de pereți, astfel încât praful s-a împrăștiat peste tot.

A început să țipe. Zbiera ca un posedat: „Tu, curvă, scroafă, tu…” Răcnea de se cutremura toată casa.

Ușile se trânteau peste tot, gălăgia țâșnea din toate direcțiile. Deja se auzeau oameni pe scări.

La ușă se aflau deja doi bărbați și în spatele lor o grămadă de femei, urmate de un întreg batalion de copii mici agățați de fustele lor.

L-au văzut pe omul furios cocoțat pe cuptor. Cei doi bărbați se încurajau unul pe altul. Deodată un vătrai a nimerit craniul unuia dintre ei, iar celălalt a fost tras la pământ și, în câteva salturi, nebunul, ca un uriaș urangutan portocaliu, a sărit și a trecut peste mulțimea adunată. A urcat scările în fugă, a ajuns la scara de acces, s-a cățărat pe acoperiș, s-a târât peste câțiva pereți, printre coșurile de fum, a dispărut într-o lucarnă, a coborât niște trepte și, dintr-o dată, s-a trezit într-un loc înverzit. În față se afla o bancă goală. S-a prăbușit pe ea, și-a cuprins fața în mâini și a început să plângă încetișor.

Îl apuca somnul. Când a vrut să se întindă pe bancă, a zărit cum dinspre o stradă venea o mulțime mare de oameni, ghidată de câțiva gardiști care păreau generali.

„Sigur mă caută, mă cred scăpat de la azil. Or crede probabil că n-am habar ce fac”, s-a gândit el.

A părăsit iute parcul. Șapca i-a rămas pe bancă. De la distanță, a putut vedea cum unul dintre bărbați o flutura în aer asemeni unui trofeu.

A traversat câteva alei aglomerate, o piață, și iar străzi. Nu se mai simțea în largul său printre atâtea mulțimi de oameni. Se simțea înghesuit, căuta un colț liniștit unde să se poată întinde. Una dintre clădiri avea o poartă enormă de palat. În fața ei stătea un bărbat într-o livrea cafenie cu nasturi aurii. Nu părea să mai fie altcineva prin preajmă. A mers pe lângă angajat, care l-a lăsat să treacă fără nicio problemă. Asta l-a surprins de-a dreptul. „Oare nu mă cunoaște?", s-a întrebat el. Și chiar s-a simțit jignit.

A ajuns la o ușă care se tot învârtea. Dintr-o dată aripa unei uși l-a prins, i-a dat un brânci și s-a trezit brusc într-o sală largă.

Acolo se aflau o sumedenie de mese, acoperite cu stofă și pline de dantele. Totul plutea într-o lumină aurie care se presăra prin ferestrele înalte în penumbra sălii imense. Din tavan atârna un candelabru imens, licărind din nenumărate diamante.

Într-o laterală a sălii se afla o scară mare pe unde lumea urca și cobora.

„Să fiu al naibii, ce biserică frumoasă", s-a gândit el. Pe coridoare se găseau bărbați în costume negre, fete în rochii negre. Îndărătul unei tejghele stătea o femeie, în fața ei cineva număra bani. O monedă a căzut și a zăngănit pe podea.

A suit scările, a trecut prin multe încăperi mari pline de tot felul de mobilier, de aparate, de tablouri. Într-una din ele, erau expuse mai multe ceasuri care au răsunat toate deodată. În spatele unei perdele voluminoase se auzea un armoniu, o muzică melancolică ce părea să se piardă lin în depărtări. A dat pe furiș cortina la o parte și a văzut mulți oameni ascultând o concertistă. Toți păreau serioși și devotați, iar pe el l-a cuprins un sentiment de solemnitate. Dar nu a îndrăznit să intre.

S-a apropiat de o ușă cu gratii. Dincolo de ea se găsea un puț mare în care câteva cabluri păreau să urce și să coboare. O cutie mare a venit de jos, iar grilajul a fost dat deoparte. Cineva a spus: „Urcăm", el era în cutie și plutea în sus ca o pasăre.

La etaj, a întâlnit mulți oameni care stăteau în jurul unor mese mari ticsite de farfurii, vaze, pahare, carafe sau care mișunau pe coridoare printre o serie de standuri pe care luceau, ca un câmp de flori de sticlă, sticlării delicate, sfeșnice sau lămpi colorate din porțelan pictat. De-a lungul zidului, în preajma acestor comori, o scăriță joasă ducea înspre o galerie îngustă.

Și-a croit drum prin mulțime și a urcat scările spre galerie. S-a sprijinit de balustradă, a văzut dedesubt șuvoiul oamenilor, care, ca nenumărate muște negre, cu capetele, picioarele și brațele în mișcare neîncetată păreau să emită un zumzăit perpetuu. Adormit de monotonia acelor zgomote, năucit de zăpușeala după-amiezii, îmbolnăvit de exaltările acelei zile, a închis ochii.

Era o pasăre urieșească, albă pe o mare întinsă și singuratică, legănată de o strălucire eternă din înaltul albastru al cerului. S-a lovit cu capul de norii albi, era vecinul soarelui care inunda cerul peste creștetul său, o cupă mare de aur care a început să vibreze zdravăn.

Aripile sale, mai albe decât o mare de zăpadă, puternice, cu coatele cât trunchiurile de copaci, se întindeau peste orizont; în jos, în adâncul șuvoiului, păreau că plutesc insule purpurii ca niște cochilii mari, roz. O pace infinită, o tihnă veșnică tremura sub acest cer fără sfârșit.

Nu știa dacă zbura într-atâta de repede sau dacă marea se retrăgea de sub el. Deci asta era marea.

Dacă le-ar fi povestit celorlalți de la azil, în seara asta în dormitoare, ar fi fost tare invidioși. De fapt, asta îl înveselea cel mai mult. Dar doctorului ar prefera să nu-i zică nimic, acesta ar spune iarăși: „Așa, așa.” Dar nu ar crede nimic. Era un ticălos. Deși mereu susținea că ar crede tot.

În jos pe apă plutea o corabie mare, albă, cu vele liniștite. „Seamănă cu cele din portul Humboldt” a reflectat el, „doar că-i mai mare.”

La naiba, cât era de frumos să fii pasăre. De ce nu devenise pasăre cu mult înainte? Și-a învârtit brațele în aer.

Acolo jos, a atras atenția unor femei. Râdeau. Au venit alții, s-a iscat forfotă, fetele de la magazine au alergat după director.

El s-a cățărat pe parapet, s-a ținut drept și părea să plutească deasupra mulțimii.

Sub el, în ocean, era o lumină imensă. Acum trebuia să plonjeze, era timpul să se scufunde în mare.

Dar acolo era o negreală, ceva dușmănos care îl deranja, care nu voia să-i dea drumul. Dar o să-i reușească, la urma urmei e atât de forțos.

Și-a luat avânt și a sărit de pe balustradă peste sticlele japoneze, peste picturile chinezești, peste cristalele Tiffany.

Acolo e negreala, acolo e, – și trage o vânzătoare înspre el, o prinde de gât și strânge.

Iar mulțimea fuge pe coridoare, se bulucește pe scări, toată clădirea se umple de urlete stridente. Se strigă „foc, foc”. Într-o clipită, tot etajul s-a golit. Doar câțiva copii mici zac în capul scării, călcați sau striviți.

Se apleacă peste victimă și o strangulează încet până moare.

În jurul lui se întinde marea de aur care își înalță valurile de ambele părți ca niște ziduri falnice, strălucitoare. Călărește un pește negru, îi îmbrățișează capul. „Cât îi de gras”, gândește. Departe sub el, zărește în adâncurile verzi, pierdute în câteva raze tremurânde de soare, castele verzi, grădini verzi într-un abis etern. Cât de departe să fie? Dacă ar putea ajunge acolo jos, acolo jos.

Castelele se tot afundă, grădinile se tot scufundă.

Plânge, nicicând nu va ajunge acolo. Nu-i decât un biet mizerabil. Sub el, peștele s-a obrăznicit, încă se zbate, las că-i vine fiara de hac și îi rupe gâtul.

Din spatele ușii, a apărut un bărbat, a dus o pușcă la obraz, a țintit. Glonțul l-a lovit pe maniac în ceafă. Acesta s-a bălăngănit de câteva ori înainte și înapoi, apoi a căzut cu toată greutatea peste ultima victimă, printre sticlele zăngănitoare.

Și cum sângele țâșnea din rană, îi părea că se scufundă în adâncuri, tot mai adânc, lejer ca un fulg. O muzică eternă se înălța de dedesubt, iar inima-i muribundă se deschidea, tremurând de o fericire incomensurabilă.

Disecția

Mortul zăcea singur și gol pe masa albă din sala mare în albeața oprimantă, în sobrietatea crudă a sălii de operație unde urletele chinurilor nesfârșite păreau încă să vibreze.

Soarele amiezii îl acoperea și-i trezea pe frunte petele cadaverice; conjura un verde aprins pe burta-i goală și îl umfla ca pe un sac mare cu apă.

Corpul i se asemăna caliciului irizat al unei flori gigantice, al unei plante misterioase din pădurile străbune ale Indiei pe care cineva a așezat-o cu sfioșenie pe altarul morții.

Culori splendide, roșii și albastre îi creșteau de-a lungul coapselor, iar, în acea arșiță, rana majoră de sub ombilic se despica alene precum o brazdă roșie și emana un iz îngrozitor.

Intrară medicii. Doi bărbați prietenoși, în halate albe, cu cicatrici căpătate în duel și lornioane aurii.

Se îndreptară spre mort și prinși într-o conversație științifică îl observau cu interes.

Dintr-un dulap alb au scos instrumentele de disecție, cutii albe, pline de ciocane, fierăstraie de oase cu dinți puternici, pile, seturi scârnave, pline de forcepsuri, truse mici, ticsite cu ace enorme care aidoma unor ciocuri coroiate de vulturi păreau să strige neîncetat după carne.

Își începură oribila trudă. Semănau cu niște torționari groaznici, sângele le spumega peste mâinile pe care le cufundau tot mai adânc în leșul rece și scoteau afară conținutul ca niște bucătari albi ce eviscerează o gâscă.

În jurul brațelor li se înfășurau intestinele, șerpi verzi-gălbui, iar excrementele, un lichid cald, putregăios, li se prelingeau pe halate. Au perforat vezica, urina rece licărea înlăuntru asemeni unui vin galben. Au scurs-o în boluri largi; avea o duhoare pătrunzătoare și caustică ca amoniacul.

Mortul însă dormea. Se lăsa cu răbdare smucit și tras de păr, dormea.

Și în timp ce loviturile ciocanului îi bubuiau pe cap, în el se trezi un vis, rămășița unei iubiri ce asemeni unei facle îi lumina noaptea lăuntrică.

În fața marii ferestre se deschise un cer măreț, vast, umplut cu o puzderie de norișori albi, mărunți ce înotau în lumină, în liniștea după-amiezii asemeni unor zeități mici și albicioase. Iar rândunicile zburau în sus, în azurul înalt, tremurând în Soarele fierbinte de iulie.

Sângele negru al morții se prelinse peste putrescența albastră a frunții. Se evapora în căldura intensă și forma un nor înspăimântător, iar descompunerea morții se târa asupra lui cu ghearele-i

bălțate. Pielea începuse să se descompună, burta i se făcuse albă ca la un țipar sub degetele avide ale medicilor care își scăldau brațele până la cot în carnea-i umedă.

Putrezirea îi schimonosi mortului gura, părea să zâmbească, visa la splendoarea stelelor dintr-un amurg înmiresmat de vară. Buzele-i descompuse fremătau ca sub un sărut fugace.

— Cât te iubesc. Îmi ești atât de dragă. Pot spune oare cât te iubesc? Cum te plimbai prin câmpurile de maci, tu însăți o flamă înmiresmată de mac, sorbeai înlăuntru întreaga seară. Și rochia care ți se înfoia la glezne era în asfințit ca o limbă de foc. Capul însă ți se apleca în lumină, iar părul îți ardea și se aprindea de la toate sărutările mele.

Astfel te îndepărtai și te uitai mereu în urmă după mine. Iar felinarul ți se legăna în mână precum o roză aprinsă în depărtările amurgului.

Te voi revedea mâine. Aici, sub fereastra capelei, aici, unde se revarsă lumina lumânării și-ți preschimbă părul într-un crâng auriu, aici, unde narcisele îți gâdilă tandru gleznele ca niște sărutări gingașe.

Te voi revedea în fiecare seară la ora amurgului. Niciodată nu ne vom despărți. Cât te iubesc! Pot spune oare cât te iubesc?

Iar defunctul tremura lin de desfătare pe masa-i albă de mort în timp ce dălțile mânuite de doctori îi desfăceau oasele tâmplelor.

Jonathan

Micul Jonathan zăcea deja de trei zile în oribila singurătate a camerei de spital. Trecuseră trei zile, iar orele se scurgeau tot mai încet. Orișicând închidea ochii, le putea auzi cum țârâie pe pereți aidoma picăturilor ce cad domol și neîncetat în hăul întunecat al unei pivnițe.

Întrucât ambele picioare îi erau împresurate de atele zdravene, de-abia dacă putea să se miște, iar de fiecare dată când suferința i se cațără pe picioarele rupte, n-avea de cine să se agațe, nicio mâna, nicio mângâiere, nicio vorbă bună. Oricând suna după infirmieră, aceasta intra, posacă, greoaie, țâfnoasă. Auzindu-l cum se plânge de dureri, i-a interzis orice văicăreală fără rost. În felul ăsta ar trebui să dea fuga de o mie de ori într-o oră, a spus ea și a trântit ușa în urma ei.

Iar el se găsea iarăși singur, iarăși părăsit, iarăși pradă suferințelor, într-o redută înfrântă, expusă din toate părțile, de sus, de jos, dinspre pereți, înspre care chinurile își întindeau degetele albicioase, tremurătoare.

Bezna serii timpurii de toamnă se târa prin fereastra goală în interiorul camerei sărăcăcioase; se înnegura tot mai mult. Micul Jonathan ședea printre pernele mari, albe, fără să se mai clintească. Patul părea că plutește cu el în jos pe un râu infernal a cărui răceală eternă părea să curgă de-a pururi înspre încremeneala veșnică a unui pustiu pierdut.

Se deschise ușa și din camera vecină intră sora medicală cu lampa. Prin ușa deschisă a aruncat o privire înspre sala de alături. Până astăzi la prânz fusese goală. Văzuse patul, de fier și enorm ca al său, încă neocupat căscându-se larg ca un bot ce părea gata să înfulece un nou suferind. Sesizase acum că patul nu mai era gol. A zărit în umbra unei perne mari un chip palid. Din ce a deslușit din crepuscul cețos al lămpii părea a fi o fată. O bolnavă ca și el, o tovarășă de suferință, o prietenă, cineva de care să se agațe, cineva asemeni lui, izgonită din grădina vieții. Se întreba dacă îi va spune ce suferință are.

Și ea-l zărise, simțise asta. Iar privirile celor doi bolnavi se întâlniră-n prag, o salutare scurtă, repezită, un însemn mărunt al bucuriei. Și asemeni aripii ușoare a unei mici păsări inima-i zvâcnea în acele clipe de o nouă și tainică nădejde.

Pe neașteptate, clopoțelul sună tare de trei ori, cu scurte pauze, tăios ca un ordin. Sora ieși odată cu semnalul sonor și închise ușa înspre încăperea vecină.

Acesta era indicatorul că pe undeva e vreo primejdie, cineva, pare-se, trage să moară. Jonathan învățase pe dinafară semnalul acesta și se cutremura de groază la gândul că un om poate să-și dea cea din urmă suflare în atmosfera asta mizerabilă și apăsătoare. Of, de ce să mori aici, aicea, unde poți să zărești moartea la fiecare pat, aici, unde ești lăsat pradă morții în mod intenționat ca un număr, aici, unde orice gând este infectat cu moarte, aici, unde nu mai încape nicio iluzie, unde

totul e despuiat, rece și înfiorător. Într-adevăr, un condamnat la moarte o duce mai bine, căci chinul său stăruie doar pentru o zi, atât cât poate să-i fie ascuns și sfârșitul; ei, în schimb, din ziua în care intră în această cameră sunt lăsați la voia singurătății, întunecimii, mohorelii sălbatice a serilor de toamnă, iernii, morții, iadului nesfârșit.

Și n-au voie să se clintească din paturi; trebuie să se lase devorați de suferințele trupești, trebuie să fie jupuiți de vii, Dumnezeule! Iar pentru a le batjocori durerile, pentru a le aminti mereu de neputința lor, la picioarele fiecărui pat atârna un Hristos muribund țintuit pe o cruce mare, albă, în fața unui cer înnourat. Sărmanul Iisus care n-a putut decât să-și încrețească dureros umerii când iudeii i-au cerut să facă minuni: „de ești Fiul lui Dumnezeu, coboară-Te de pe cruce!" Și din ochii ăștia stinși care au văzut deja un număr nesfârșit de bolnavi în paturi, din gura aceea schimonosită de durere care a aspirat duhoarea unui noian de plăgi cumplite, din tâlharul acela de pe cruce se desprindea o neputință feroce ce posomorea sufletele bolnavilor și înăbușea tot ce nu însemna moarte și desperare.

Brusc, ușa dinspre cealaltă încăpere s-a întredeschis. Pesemne că nu fusese bine închisă.

Iar Jonathan privea încă o dată înspre chipul livid al noii sale vecine pe care – gândindu-se la moarte – aproape o uitase.

Ușa rămase deschisă. Bolnava îi întoarse privirile, putea să o simtă în miezul semiobscurității. Iar în acele secunde pripite, se salutară mutește deasupra pragului, se scrutară, se recunoscură și se încleștară ca niște naufragiați în derivă pe un ocean fără margini.

— V-am auzit, în după-amiaza aceasta, suspinând îndelung, aveți dureri mari? De ce vă aflați aici? Îi auzi el glasul stins care, din pricina suferinței, părea a fi devenit moale și subțiratic.

— Da, e îngrozitor, spuse Jonathan.

— Ce vă supără? Pentru ce ați fost adus aici? își reluă ea întrebarea.

Și el îi istorisi povestea sa, în timp ce vocea-i fremăta de durere.

A plecat din Hamburg acum cinci ani ca mecanic-șef în Asia de Est. A colindat în lung și-n lat oceanul estic, lucrând dedesubt la boiler în căldura infernală de la Tropice. A navigat pe Mările Sudului într-o navă de croazieră, apoi, vreme de doi ani, pe o navă de contrabandă care se furișa cu opiumul în saci de porumb până la Kanton. Pe nava aceea a făcut mulți bani. A vrut să se întoarcă acasă, dar l-au prădat. S-a trezit astfel sărac lipit în Shanghai. Cu ajutorul consulului s-a angajat pe un cargobot ce mergea la Hamburg și transporta o încărcătură de orez. Vaporul a făcut ocolul pe la Capul Bunei Speranței pentru a nu plăti traversarea costisitoare prin canalul Suez.

În Monrovia, Liberia, în această Liberie înspăimântător de dogoritoare, au încărcat cărbune trei zile la rând. În amiaza celei de-a treia s-a prăbușit în camera motoarelor. Când s-a deșteptat, zăcea într-un spital din Monrovia printre o sută de negri jegoși. Boli în acel loc patru săptămâni din cauza

febrei apei negre, mai degrabă mort decât viu. Ce-a mai avut de pătimit în arşiţa aia înfiorătoare de iulie care seca venele bolnavilor, când căldura îi izbea în cap ca un ciocan de fier!

Dar în ciuda mizeriei, putorii negrilor, caniculei, în pofida febrei tot a dus-o mai bine decât aici. Întrucât acolo nu erau niciodată singuri, aveau mereu cu cine sta de vorbă.

Răpuși de febră, negrii își cântau melodiile, străpunși de febră dansau pe paturi. Iar când unul din ei murea, țâșnea încă o dată, de parcă vulcanul febrei sale ar fi vrut să-l mai azvârle înspre cer, înainte de a-l înghiți cu totul.

Vedeți dumneavoastră, aici mă aflu în carantină, deoarece doctorii cred că în cealaltă sală o să-i molipsesc pe toți cu malarie, domnii din Europa sunt tare precauți – ar trebui să vedeți ce puțin le pasă acolo de bolnavi! Dar se înzdrăvenesc mai degrabă, fiindcă nu-i închide ca pe niște infractori în singurătatea asta atroce!

Picioarele mi s-ar vindeca mai repede dacă nu aș fi atât de singur tot timpul. Dar să fii singur e mai groaznic decât să fii mort. Ieri, m-am trezit la trei noaptea. Și-am zăcut aicea ca un câine pe un petec și m-am holbat continuu în beznă, drept în față.

— Îmi puteți spune ce-ați pățit la picioare? o auzi el cum întreabă. — Vă rog povestiți mai departe!

Iar el îi dădu ascultare.

Da, imediat ce s-a făcut bine, s-a dus în jungla liberiană cu un doctor francez căruia îi trebuia să aibă neapărat o orhidee dintre acelea care, pasămite, cresc în amontele fluviului Niger. Și au mers prin junglă timp de două luni, peste pâraie care colcăiau cu aligatori, peste smârcuri enorme, deasupra cărora, la înserat, pluteau atâția țânțari laolaltă, că, dacă-ți întindeai mâna, se agățau cu sutele deodată.

Iar închipuirea acelor mlaștini uriașe care se afundau în jungla crepusculară, freamătul neobosit al coroanelor acelor păduri nesfârșite, numele exotic al popoarelor străine, învăluite în misterul depărtării, misterul și aventura pădurilor pierdute, toate aceste stranii plăsmuiri umpleau inima ascultătoarei cu uimire, și îl transportau pe suferind într-o atmosferă bizară – pe micul inginer din patul acela mizerabil, din spitalul auster din Hamburg.

Cum el tăcu, ea îl rugă să-și reia povestirea.

Iar Jonathan îi mărturisi întorsătura sorții care îl lepădase în acel loc, în apropierea ei, și care acum îi deschise cerul vast al dragostei deasupra puritanismului meschin din cele două încăperi care-i inunda sufletul cu o seninătate incertă.

Au ieșit iarăși din sălbăticie în apropiere de Lagos. S-a angajat pe o navă care mergea către casă, iar până la Cuxhaven totul a decurs bine. Era pe cale să coboare scara de fier care ducea la boiler, când din pricina unei neașteptate rafale de vânt nava se zgâlțâi puternic. Și-a pierdut echilibrul și s-a tăvălit de pe scară până la motor. Iar tijele de piston i-au frânt ambele picioare.

— E înspăimântător, e oribil! îi spuse ascultătoarea lui care se ridicase dintre perne. Acum putea s-o vadă foarte bine. Lampa o lumina dintr-o parte. Iar paloarea ei destul de pronunțată părea să strălucească în întuneric ca icoana unei sfinte dintr-o biserică întunecată.

— Când o să mă pot ține pe picioare, o să vă vizitez! V-ar plăcea, mi-ați îngădui să vă vizitez din când în când?

— Veniți, veniți! spuse el. Sunteți prima persoană din locul ăsta care să-mi spună o vorbă bună. Știți ce, dacă veniți, o să mă ajutați mai mult ca toți doctorii laolaltă! Dar dacă o să vă puteți ridica atât de degrabă, de ce vă aflați, totuși, aici?

Ea povesti că suferise o operație de apendicită și că trebuie să zăbovească aici încă paisprezece zile.

— Poate o să mai stăm de vorbă, zise micul Jonathan. Poate că o să vorbim mai des?

— O, cu siguranță! O să le spun doctorilor, o s-o rog mâine dimineață pe asistentă să lase iar câtva timp ușa deschisă!

O asculta, aproape fără să o creadă. Iar brusc camera se goli de toată spaima.

— Vă mulțumesc. Pentru un răstimp păstrară amândoi tăcerea. Ochii săi o căutară printre perne și stăruiră preț de câteva clipe pe chipul ei. În muțenia acelor minute iubirea i se adânci, îi trecu triumfător prin sânge, începu să-i urzească închipuiri voioase în jurul gândurilor, îi arătau o pajiște întinsă într-o pădure aurită, îi înfățișau o zi de vară, o zi tihnită de vară, o amiază veselă în care mergeau mâna în mâna prin lanurile de porumb care-i împrejmuiau cuvintele de dragoste cu foșnetul lor lin.

Se deschise ușa, pășiră înăuntru doi doctori și două asistente.

— Ăștia au stat la taclale, spuse unul dintre doctori. Nu se face așa ceva, nu-i permis! Trebuie să vă supuneți regulamentului de ordine interioară! Vă trebuie odihnă, înțelegeți doar! Iar pe dumneata soră să nu te mai prind că lași ușa deschisă! Bolnavilor le trebuie liniște și liniștea trebuie s-o păstreze! Și se duse el însuși într-acolo, închizând ușa între cele două camere.

Pe urmă examină picioarele lui Jonathan, schimbă legăturile și spuse:

— În trei luni ați putea merge din nou, dacă va mai fi posibil. E încă foarte îndoielnic. Trebuie să vă obișnuiți cât mai repede cu ideea că o să rămâneți olog. O să las aicea o asistentă să vă poarte de grijă!

Trase din nou cuvertura peste bolnav, îi ură noapte bună și dispăru cu însoțitorul său.

Jonathan încremenise între perne de parcă i-ar fi smuls cineva inima din piept dintr-o singură lovitură. Ușa era închisă. N-are să-i mai vorbească, n-are s-o mai revadă. Deci fuseseră doar câteva minute care n-au să se repete vreodată. Ea o să fie externată înaintea lui. În două săptămâni altcineva are să stea alături, vreun negustor de heringi ori vreo bunicuță bătrână. Poate că o să vrea

să revină, dar n-au s-o lase să intre. La urma urmei, ce să dorească ea de la el, un biet schilod, un bărbat fără picioare. Într-adevăr, nu doctorul a fost acela care i-a spus că o să rămână olog? Și se prăbuși înapoi în disperarea sa. Stătea liniștit.

Durerile îl acaparară din nou. Își încleștă dinții pentru a nu urla. Și îi țâșniră lacrimile, aprige ca focul.

Tremura convulsiv, îi era frig. Mâinile i se făcură ca niște sloiuri de gheață. Simțea revenirea febrei. A vrut să strige numele fetei. Și de-abia atunci și-a dat seama că nu îl cunoaște. Iar această bruscă realizare îl azvârli și mai adânc în prăpastie. Nici măcar numele ei! Ar fi vrut să spună „stimată domnișoară” sau ceva asemănător, dar când se ridică în capul oaselor, zări chipul palid al păzitoarei sale care, de-a lungul nenumăratelor ture de noapte, devenise bătrânicios, tâmp și grosolan.

Nu era tocmai singur. Uitase cu totul de asta. L-au pricopsit cu o îngrijitoare, cu sora asta medicală dată dracului, satana asta ofilită și decrepită de care era dependent și de care trebuia să asculte. Și se trânti iarăși pe spate.

Acum n-are să-l mai izbăvească nimeni, nimeni n-are să-l mai salveze. Și acolo atârna Hristos, sărmanul ăla slăbănog care încă zâmbea. Nu părea sătul de atâta suferință, părea să se bucure de chinurile sale, iar lui Jonathan zâmbetul zeului îi părea bizar, răuvoitor și forțat, ca după o voluptate cumpărată. Închise ochii, se simțea înfrânt.

Febra îl apăsa cu toată puterea. Când începură spasmele, mai străvăzu o dată, asemeni luceafărului-de-seară pe un cer golit, răsfrângerea vecinei sale necunoscute, albă, îndepărtată, ca un chip de mort.

Ațipi aproape de miezul nopții. Îl prinse somnul îngrozitor în care boala și disperarea țintuiesc omul după ce și-au istovit arsenalul chinurilor de care dispun.

De-abia dacă dormise două ceasuri. Când se trezi, îl copleșiră în coapse niște dureri atât de îngrozitoare, că aproape își pierdu cunoștința. Se încleștă cu toate puterile de barele de fier ale patului. Avea simțământul că picioarele îi sunt smulse cu niște clești încinși și scoase unul din acele țipete sfâșietoare și prelungi care frâng deseori și subit liniștea spitalelor și îi aruncă din pat pe cei care dorm și le strânge tuturora inima de groază.

Se ridică pe jumătate din pat. Se sprijini în mâini. Își ținu răsuflarea din pricina durerii, o sorbi în sine. Iar pe urmă urlă ca din gură de șarpe un înspăimântător: „Aaa uuu”.

Părea că moartea dă târcoale casei. Stătea acum deasupra, pe acoperiș, iar dedesubt, la picioarele sale uriașe și ciolănoase zăceau peste tot bolnavi, în paturile lor, în sălile lor enorme, în camerele lor, în cămășile lor albe, ca niște fantome în lumina slabă a lămpilor, iar groaza se zburătăcea aidoma unei păsări gigantice, albe, pe scări și în săli. Urletul înspăimântător pătrunse pretutindeni, în tot locul îi trezise pe cei adormiți din somnul vlăguit și își găsea ecou oriunde printre suferinzii de cancer care de-abia dacă ațipiseră și cărora le pulsa iarăși prin sânge puroiul; oriunde printre cei

blestemați cărora le putrezesc oasele, încet, bucată cu bucată, pe a cărora capuri se dezvoltă grabnic sarcomul care le mănâncă, le roade și le seacă dinăuntru nasul, maxilarul superior, ochii și le scobește pe chipurile livide găuri mari, puturoase, cratere imense pline cu purulență gălbuie.

Zbieretul urca și cobora de-a lungul unei game înfiorătoare, condus parcă de un dirijor nevăzut. Când și când, survenea un scurt interval, o mică pauză, inserată cu iscusință, ca să reînceapă deodată într-un cotlon întunecat, umflându-se alene ajungând iarăși până la sunetele cele mai înalte, un „iii” înfricoșător, prelung și ascuțit care plutea deasupra acestui sabat al morții asemeni glasului unui preot ce celebrează mesa deasupra cântului unui cor de biserică.

Toți doctorii au sărit în picioare, toți se perindau de colo-colo printre paturi unde hălăduiau capetele umflate aidoma sfeclelor roșii de pe un lan tomnatic. Toate surorile medicale alergau prin săli în șorțuri albe, clămpănitoare, fluturând injecții uriașe cu morfină și doze de opium ca niște paracliseri în slujba unui straniu serviciu divin.

Peste tot consolau, potoleau, făceau să doarmă, pretutindeni administrau injecții cu morfină și cocaină pentru a împăciui haosul, pretutindeni tăgăduiau, la orice pat relatau știri liniștitoare. Se luminară toate sălile, iar cu reîntoarcerea luminii suferințele bolnavilor începură încet-încet a se domoli. Răgetul se potoli binișor, se preschimbă într-un scâncet șopotit, iar răzmerița suferințelor se termină în lacrimi, somn și resemnare lâncedă.

Jonathan căzu într-o stupoare mută. Durerea i se istovise, își pierdu, în cele din urmă, suflarea în apatie.

Dar, după ce calvarul îl părăsise, picioarele începură să i se umfle întocmai ca două leșuri enorme care se frig la Soare. În decursul unei jumătăți de oră, genunchiul i s-a îngroșat cât un căpșor de copil, picioarele i s-au făcut negre și tari ca o piatră.

Când doctorul de gardă din acea dimineață intră la dânsul și ridică cuvertura, întrezări sub bandaje cumplitele umflături. Desfăcu rana, aruncă doar o privire pe plaga putrezită, apoi sună de trei ori și după doar câteva minute fu introdusă o masă de operație mobilă. Câțiva bărbați culcară bolnavul pe brancardă. Îl scoaseră de acolo, iar pentru o jumătate de ceas încăperea rămase goală.

După aceea, vârâră iarăși înăuntru masa de operație. Pe ea, ședea micul Jonathan, palid, cu ochii bulbucați și scurtat de-o jumătate. Unde altădată îi fuseseră picioarele, se găsea acum un boccealâc învârtoșat și sângerat din pânze albe din care îi răsărea torsul asemeni trupului unei zeități exotice ce se ițește dintr-un boboc de floare. Bărbații îl azvârliră-n pat și-l lăsară de izbeliște.

Rămase un răstimp singur cuc și întâmplarea a vrut ca în aceste câteva minute să-și mai revadă o dată cunoștința din camera alăturată.

Iarăși se deschise ușa, iarăși văzu chipul alb. Dar îi păru străin, de-abia dacă și-l mai aducea aminte. Câtă vreme nu trecuse de când vorbise cu acea tânără!

Fata îl întrebă cum o mai duce.

El nu-i dădu niciun răspuns, nu pricepu ce încercase ea să-l întrebe, dar se sforță cu frenezie să-și tragă pledul cât se poate de tare peste cioturile bandajate. Nu trebuie ca ea să vadă că mai jos de genunchii săi e o lipsă, că totul s-a sfârșit. Se rușină. Rușinea era ultimul sentiment care-i mai rămăsese.

Fata își repetă întrebarea. Cum nici de astă dată nu primise vreun răspuns, își întoarse capul în partea cealaltă.

Intră o asistentă care închise ușa fără zgomot și se așeză lângă pat cu un lucru de mână. Iar Jonathan se scufundă într-o moțăială neliniștitoare, amețit ca urmare a narcozei.

Deodată îi păru că în anumite locuri tapetul din cameră se mișcă. Părea să tremure molatec ici și colo și să se umfle de parcă în dosul său ar sta cineva care se împinge în el pentru a-l ferfeniți. Și ia te uită, tapetul se prăvăli brusc la podea, hărtănit. Ca o hoardă de șobolani dădu năvală o armată întreagă de omuleți mititei care năpădiră curând toată încăperea. Jonathan se minună, întrebându-se unde oare în spatele tapetului s-a putut ascunde sumedenia aceea de pitici. Afurisi dezordinea din spital. Intenționa să se plângă asistentei, dar când dori să-i facă un semn să vie, băgă de seamă că aceasta nu se mai afla acolo. Tapetele dispăruseră toate concomitent; nici măcar pereții nu mai erau.

Se găsea într-o sală enormă, lungă, a căror pereți păreau să se îndepărteze din ce în ce mai tare până când se pierdeau în spatele unui orizont plumburiu. Iar încăperea aceea groaznică și golașă era ticsită cu piticoții ăia ce-și bâțâiau pe umerii înguști tigvele mari și sinilii ca o mare de albăstrele uriașe pe tije firave. Cu toate că foarte mulți se aflau foarte aproape, Jonathan nu le putea desluși fețele. Când dorea să-i privească mai cu luare aminte, trăsăturile li se contopeau în pete albastre țipătoare care-i dansau dinaintea ochilor. Tare ar fi vrut să știe ce vârstă aveau, dar nu-și mai putea auzi nici propria voce. Și îi trecu fulgerător gândul: „dacă sunt surd și nu mai aud nimic!”

Sub ochii săi, liliputanii începură cătinel să se învârtă, începură să-și ridice și să-și coboare mâinile cadențat, marea lor masă se puse încetișor în mișcare. De la dreapta la stânga, de la dreapta la stânga, tot îi zbârnâia țeasta. Tot mai iute se răsucea mulțimea în jurul său. Avea impresia că stă pe o placă lată de fier care se rulează din ce în ce mai repede, din ce în ce mai înnebunitor de jur-împrejur. Îl luară amețelile, încercă să se țină, însă toate fură în zadar, fusese totuși prins și el în rotire. Îi veni să vomite.

Dintr-odată, totul fu liniștit, pustiu, isprăvit. Zăcea singur și gol într-un câmp vast, pe un fel de targă.

Era foarte rece, începuse să viforească, iar pe cer se apropia un nor întunecat, aidoma unei corăbii colosale cu pânze negre umflate de vânt.

În spate, la marginea cerului, ședea un om, înfășurat în zdrenţe cenușii, și cu toate că era foarte departe, Jonathan știa exact cine este. Era spân, cu ochii afundați în orbite. Ori poate că nici n-avea ochi?

De cealaltă parte a cerului, întrezări silueta unei femei ori a unei fete. Îi părea cunoscută, o mai văzuse cândva, dar asta fusese de mult. Brusc, ambele siluete începură să-i facă semn, își scuturau faldurile lungi ale mânecilor, el nu știa însă căreia dintre ele să-i dea ascultare. Fata văzând că nu face nicio încercare să se coboară de pe brancardă, se răsuci și se îndepărtă. Iar el o privi vreme îndelungată urmându-și calea pe cerul alb vărgat.

Într-un sfârșit, la mare depărtare, în larg, ea se opri locului pentru o ultimă oară. Se mai întoarse o dată și îi făcu iarăși semn. Dar lui nu-i era cu putință să se ridice, știa că cel din spate, cu capul îngrozitor, n-are să i-o permită. Iar fata se pierdu în cerul singuratic. Omul dindărăt, însă, îi făcea tot mai vârtos semne, îl amenința cu pumnul osos. El se rostogoli de pe targă și se târșâi peste câmpuri, peste deșerturi, în vreme ce spectrul îi zbura dinainte, înspre depărtări tot mai mari, prin întuneric, prin întuneric înfricoșător.

Corabia

Era o mică ambarcațiune, o navă dedicată culegerii de corali care naviga spre Capul York prin Marea Arafura. Uneori zăreau pe cerul albastru al nordului Munții din Noua Guinee, alteori, în sud, coastele pustii australiene, o centură de argint murdar ce încingea orizontul tremurător.

Erau șapte bărbați la bord. Căpitanul, un englez, alți doi englezi, un irlandez, doi portughezi și bucătarul chinez. Și fiind ei atât de puțini, au rămas buni prieteni.

Nava trebuia să se îndrepte spre sud, la Brisbane. Acolo trebuiau să descarce, ca apoi oameni să se împrăștie care încotro.

În traversarea lor au dat peste un mic arhipelag, câteva insule la dreapta și la stânga, resturile unui mare pod care cu o eternitate în urmă unea cele două continente Australia și Noua Guinee. Acum oceanul fremăta deasupra, iar firului-cu-plumb îi lua o veșnicie să atingă fundul apei.

Au mânat ambarcațiunea înspre un mic golf umbros al insulei și au dat drumul ancorei. Trei bărbați au debarcat în căutarea insularilor.

Au străbătut pădurea riverană, apoi au urcat anevoios un munte, au trecut printr-o vale strâmtă, și din nou peste un munte împădurit. După câteva ore s-au înapoiat la mal.

Nu era nicăieri pe insulă vreo vietate. Nu au auzit chemarea niciunei păsări, niciun animal nu le-a ieșit în cale. Pretutindeni domnea o liniște înspăimântătoare. Chiar și marea dinaintea lor era mută și cenușie.

— Fir-ar al dracului, tot trebuie să fie careva pe aici, a zis irlandezul.

Au chemat, au strigat, au tras din revolvere. Nimic nu se clintea, nimeni nu venea. S-au preumblat de-a lungul litoralului, prin apă, printre stânci și tufișuri, n-au întâlnit pe nimeni. Copacii înalți îi priveau de sus fără niciun susur ca niște enorme ființe fantomatice. O anume spaimă, întunecată și misterioasă, puse stăpânire pe ei. Simțeau nevoia să-și alunge teama vorbind între ei. Dar când își priveau unii altora chipurile palide, rămâneau muți.

Au ajuns într-un sfârșit pe o limbă de nisip care se întindea în mare ca un ultim reazem, ca un ultim refugiu. La capătul extremității, de unde drumul o cotea iarăși, au văzut ceva care i-a făcut deodată să încremenească.

În acel loc zăceau unele peste altele trei cadavre, doi bărbați, o femeie, încă în straiele lor primitive. Însă pe pieptul, brațele și fața lor se aflau pretutindeni pete roșii și albastre ca nenumărate înțepături de insecte. Câteva buboaie se ridicau din loc în loc pe pielea lor plesnită ca niște mari coline.

S-au îndepărtat de cadavre cât au putut de repede. Nu moartea era cea care-i fugărea. Însă pe fețele acelor cadavre părea să adaste o amenințare misterioasă, ceva malefic părea să pândească nevăzut în aerul nemișcat, ceva pentru care nu aveau niciun nume, și numaidecât i-au cuprins fiorii de gheață ai unei spaime necruțătoare.

Deodată au început să alerge, fără oprire, deși se înțepau în spini. Mai să se calce unii pe alții.

Ultimul, un englez, s-a agățat o clipă într-un tufiș; când a încercat să se desprindă, și-a întors capul fără să vrea. Și a crezut că vede ceva în spatele unui trunchi gros de copac, o figură mică și neagră ca o femeie în veșmânt de doliu.

Și-a strigat companionii arătând înspre copac. Dar nu mai era nimic acolo. Au râs de el, dar râsul le răsuna spart.

Într-un sfârșit, au ajuns la corabie. Barca alunecase pe apă și i-a adus la bord.

Parcă înțeleși în taină, nu au povestit nimic despre cele văzute. Ceva le pecetluise buzele.

La căderea serii, aplecat peste balustradă, francezul a văzut de jur împrejur armiile șobolanilor părăsind buluc cala navei prin toate găurile și spărturile. Corpurile lor dolofane și maronii înotau în apa golfului, licărind peste tot în apă.

Fără îndoială, șobolanii dădeau bir cu fugiții.

El s-a dus la irlandez și i-a povestit ce văzuse. Însă acesta ședea pe un odgon, privea înainte și nici nu voia să audă. Chiar și englezul l-a privit mânios când s-a apropiat de el dinaintea cabinei. Și l-a lăsat singur.

S-a făcut noapte, iar echipajul a coborât să se întindă în hamace. Toți cei cinci bărbați stăteau împreună. Doar căpitanul dormea singur într-o cușetă la pupa sub covertă. Iar hamacul chinezului atârna în bucătăria corabiei.

Când francezul a coborât de pe punte, a văzut că irlandezul și englezul se luaseră la bătaie. Se rostogoleau printre lăzi cu fețele învinețite de mânie. Și ceilalți îi priveau dimprejur. L-a întrebat pe unul dintre portughezi care era motivul acestei răfuieli și a primit răspunsul că amândoi s-au încăierat din pricina unui fir de lână pentru peticirea ciorapilor pe care englezul îl luase de la irlandez.

Într-un final, cei doi au cedat, s-a târât fiecare într-un cotlon al cabinei și au rămas pe loc, surzi la glumele celorlalți.

În cele din urmă, s-au întins cu toții în hamace, doar irlandezul l-a făcut sul și a urcat cu el pe punte.

Prin intrarea cabinei i se putea zări hamacul între bompres și o parâmă, aidoma unei umbre întunecate ce se leagănă ușor după mișcările navei.

Iar atmosfera plumburie a unei nopți tropicale, îmbibată de negurile grele și aburii sufocanți s-a prăvălit peste navă și a învăluit-o lugubru și dezolant.

Toți dormeau în miezul unei tăceri îngrozitoare, iar murmurul suflării lor se auzea înăbușit ca din depărtări, ca ieșit de sub capacul greu al unui sicriu negru, colosal.

Francezul se împotrivea somnului, dar treptat și-a dat seama că-și irosea forțele într-o luptă zadarnică, iar dinaintea ochilor săi vlăguiți se perindau primele visări, șovăielnicii vestitori ai somnului. Un căluț, acum erau niște bărbați cu pălării foarte înalte și demodate, acum un olandez gras cu o lungă mustață albă în furculiță, acum câțiva copii, iar din spatele lor venea ceva care arăta ca un dric enorm pe străduțe pustii cufundate într-o penumbră tenebroasă.

A adormit. Iar în ultima clipă a avut impresia că din colțul din spate cineva îl privește neclintit. A vrut să-și mai desprindă ochii o dată, dar o mână de plumb i-a închis.

Valurile de hulă se rostogoleau sub vasul negru, zidul pădurii de la mal își azvârlea umbrele departe în noaptea abia luminată, iar corabia se cufunda adânc în bezna miezului de noapte.

Luna și-a ivit craniul galben între doi palmieri înalți. A strălucit o scurtă vreme, apoi a dispărut într-o negură grea, rătăcitoare. Doar uneori apărea între fâșiile pribege ale ceții, tulbure și piticită, ca ochiul înfiorător al orbilor.

Un țipăt prelung a spintecat deodată noaptea ca tăișul unui topor.

Provenea de la pupa, din cabina căpitanului, atât de tare, încât părea că se strigă din imediata apropiere a adormiților. Au tresărit în hamace și chipurile palide se uitau unele la altele din penumbra albicioasă.

Câteva secunde a fost liniște, apoi deodată a răsunat din nou, foarte tare, de trei ori. Iar răcnetul trezea un ecou înfricoșător în depărtările nopții, undeva printre stânci, încă o dată, foarte departe, ca un râs în agonie.

Oamenii au bâjbâit după lumină, nu era nicăieri de găsit. Așa că s-au târât înapoi în hamacele lor și au rămas țepeni, fără grai, parcă paralizați.

Și după câteva minute au auzit un pas târșâit purtat peste punte. Acum era deasupra capurilor lor, acum o umbră trecu dinaintea ușii de la cabină. Acum se îndrepta spre proră. Și în timp ce se priveau cu ochii căscați unii pe alții, dinspre hamacul irlandezului situat la prova a venit încă o dată sonorul și prelungul țipăt al morții. Apoi un horcăit, scurt, foarte scurt, ecoul tremurător, urmat de o liniște mormântală.

Și dintr-o dată Luna s-a împins în ușă, deasupra scării, ca fața unsuroasă a unui malaiezian, mare și albă, și s-a oglindit în paloarea lor înfricoșată.

Buzele le erau larg căscate, iar fălcile le clănțăneau de teamă.

Unul dintre englezi a încercat să spună ceva, dar limba i s-a rulat în spatele gurii, s-a contractat; și brusc i-a alunecat afară peste buza superioară ca o zdreanță roșie. Era paralizată, nu putea s-o tragă înapoi.

Frunțile le erau palide ca creta. Groaza nemăsurată aduna peste ele sudoarea rece în broboane.

Și astfel s-a scurs noaptea într-un semiîntuneric fantastic, pe care luna plină la scăpătat o împrăștia pe podeaua cabinei. Însă pe mâinile marinarilor apăreau când și când figuri ciudate, asemenea hieroglifelor străvechi, triunghiuri, pentagrame, desene de schelete sau cranii cu aripi de liliac răsărite din urechi.

Luna întârzia să apună. Și tocmai în clipa în care capul ei imens dispăru în spatele scării, au auzit dinspre bucătăria vasului, de la prova, un geamăt sec, urmat cu toată limpezimea de un cârâit ușor, după felul bătrânilor de a râde.

Și razele cenușii ale zorilor zburau peste cer cu aripi fioroase.

Se uitau fiecare la chipurile lor cernite, s-au dat jos din hamace și tremurând din tot trupul au urcat pe covertă.

Paralizatul cu limba ce-i atârna a ieșit ultimul. Dorea să zică ceva, dar nu reușea să scoată decât o bolboroseală atroce. Indica spre limbă și arăta prin gesturi să îi fie vârâtă înapoi. Și unul dintre portughezi i-a prins limba cu degetele învinețite de teamă și a împins-o înapoi în hăul gurii.

S-au îmbulzit unii într-alții în fața trapei pândind speriați coverta care se lumina încet-încet. Dar nu era nimeni. Doar irlandezul la prora legănându-se încolo și încoace în hamac ca un urieșesc caltaboș negru.

Și toți împreună, ca atrași de magnet, s-au îndreptat încet de tot către bărbatul adormit, tremurând din toate încheieturile. Niciunul nu l-a strigat. Știa fiecare că nu va primi răspuns. Dorea fiecare să amâne pe cât se poate îngrozitoarea descoperire. Acum ajunseseră acolo, și lungindu-și gâturile s-au uitat la bocceaua neagră din hamac. Mantaua din lână îl acoperea până la frunte. Părul îi flutura peste tâmple. Dar nu mai era negru, în noaptea aceea se făcuse alb ca neaua. Cineva i-a tras pledul de pe cap și atunci au văzut chipul palid al unui cadavru ce fixa cerul cu ochii căscați și sticloși. Fruntea și tâmplele erau pline de pete roșii, iar un buboi albastru se ițea la rădăcina nasului ca un corn.

— E ciuma.

Care dintre ei vorbise? Se uitau dușmănoși unii la alții și s-au retras degrabă de sub domnia otrăvitoare a morții.

Și-au dat seama toți deodată că erau pierduți. Nimeriseră în mâinile necruțătoare ale unui teribil dușman invizibil care pesemne nu îi lăsase decât pentru o scurtă vreme. Chiar în acea clipă se putea pogorî de pe pânze sau se putea furișa de după un catarg; chiar în acea secundă putea să vină din cabină sau să-și înalțe chipul înfricoșător deasupra bordului și să-i vâneze nebunește în jurul punții.

Și în fiecare dintre ei a încolțit o mânie neagră contra celor care le împărtășeau soarta, fără ca vreunul să aibă un motiv pe care să-l poată explica.

S-au despărțit. Unul s-a postat lângă barca navei, iar chipul palid i se oglindea în apa de jos. Ceilalți s-au așezat la nimereală pe o bancă, niciunul nu vorbea cu celălalt, însă au rămas cu toții atât de aproape, încât să poată fugi iarăși împreună în caz că pericolul devine tangibil. Dar nu s-a întâmplat nimic. Însă toți știau că e aproape și stă la pândă.

Le aținea calea pe undeva. Poate chiar în mijlocul lor pe covertă ca un invizibil dragon alb care își năpustește ghearele tremurătoare după inima lor și-și răspândește otrava bolii peste punte cu suflarea-i fierbinte.

Nu erau oare deja bolnavi, nu simțeau un fel de letargie surdă și primul asalt al unei febre mortale? Omului de la copastie îi păru că sub el nava începe să se balanseze și să se clatine, când iute, când alene. S-a uitat după ceilalți și n-a zărit altceva decât chipuri învinețite, cufundate în umbră, iar pe obrajii căzuți purtau pete disparate de un îngrozitor albastru palid.

„Poate sunt deja morți și ești singurul care mai trăiește," s-a gândit el. Nu bine gândise asta și fiorii reci de frică îi trecură prin trup. Era ca și cum ar fi apărut din senin o mână rece și l-ar fi apucat.

Ziua întârzia să răsară.

Peste câmpiile cenușii ale mării, peste insule, în tot locul băltea o ceață sură, umedă, fierbinte și sufocantă. Un punctuleț roșu adăsta la marginea oceanului ca un ochi inflamat. Se ivea soarele.

Iar chinul așteptării necunoscutului îi alunga pe oameni de la locurile lor.

Ce se va întâmpla? Cândva tot vor trebui să coboare, vor trebui să mănânce.

Dar i-a lovit gândul: poate vor fi nevoiți să calce pe cadavre…

Acolo, dinspre trepte, au auzit un hămăit ușor. Mai întâi se iți botul câinelui navei. Apoi corpul, acum capul, dar ce-i spânzura din gură? Patru gâtlejuri au scos la unison același țipăt răgușit de groază.

De botul lui atârna leșul bătrânului căpitan; mai întâi părul, chipul, trupul buhăit, îmbrăcat într-o cămașă de noapte murdară, pe care câinele îl trăgea anevoios spre punte. Și acum se afla afară în fața scării de la cabină, însă pe chipul său ardeau aceleași înfiorătoare pustule roșii.

Câinele i-a dat drumul și s-a tupilat.

Deodată l-au auzit mârâind zgomotos dintr-un colț îndepărtat, în câteva salturi a venit de la pupa la prora, dar când a ajuns la catarg, s-a oprit brusc, s-a învârtit, și-a ridicat picioarele în aer parcă să se apere de ceva. Însă părea că un urmăritor invizibil îl apucase necruțător în gheare.

Ochii câinelui ieșeau din orbite de parcă ședeau pe arcuri, limba îi alunecase din gură. A horcăit de câteva ori de parcă îl gâtuia cineva. Un ultim spasm i-a zgâlțâit tot corpul, apoi și-a întins picioarele. Era mort.

Și imediat după aceea, francezul a auzit lângă el cu toată claritatea pasul târșâit, în vreme ce groaza îi lovea craniul ca un ciocan de bronz.

A vrut să-și închidă ochii, dar n-a reușit. Nu mai era stăpân pe voința sa.

Pașii continuau pe covertă drept spre portughez care s-a dat înapoi înspre bordul corabiei încleștându-și mâinile nebunește de latura navei.

Bărbatul vedea evident ceva. Dorea să fugă, părea că vrea să-și desprindă cu forța picioarele de la podea, dar nu avea nicio putere. Ființa nevăzută părea să-l încolțească. Atunci cu o sforțare extremă și-a descleștat dinții și a bolborosit cu un glas metalic care părea să vină din mari depărtări cuvintele: „mamă, mamă.”

Ochii i s-au stins, chipul i s-a făcut cenușiu. Convulsia din membre l-a părăsit. S-a prăbușit cu capul înainte și s-a lovit tare cu fruntea de coverta corabiei.

Ființa nevăzută și-a reluat drumul, a auzit din nou pașii târșâiți. Păreau să se năpustească înspre cei doi englezi. Iar înfiorătoare scenă s-a repetat din nou. Cu amândoi s-a produs aceeași chemare repetată, strigătul „mamă, mamă,” pe care frica de moarte îl storcea din gâtlejurile lor în vreme ce-și dădeau suflarea.

„Și acum va veni la mine,” se gândea francezul. Dar n-a venit, totul rămânea liniștit. Și era singur cu moartea.

Dimineața trecuse. El nu se clintea din loc. Avea un singur gând, când o să vină. Iar buzele lui repetau mecanic aceeași vorbuliță: „Când o să vină, când o să vină?”

Încet-încet ceața s-a risipit. Iar Soarele care se afla aproape de miazăzi a preschimbat marea într-o întindere colosal de strălucitoare, într-un disc colosal de argintiu care își împrăștia la rându-i lumina către spațiu ca un al doilea soare.

Se făcuse din nou liniște. Pretutindeni în aer clocotea căldura Tropicelor. Văzduhul părea să fiarbă. Iar sudoarea îi șiroia pe chipul cenușiu în brazde groase. Cu soarele în creștet, își simțea capul asemeni unui uriaș turn roșu, plin de foc. Dinlăuntru vedea aievea cum capul îi creștea spre cer. Tot mai sus, iar în interiorul său se făcea tot mai fierbinte. Însă dinăuntrul acelui turn, pe o scară răsucită a cărei ultimă spirală se pierdea în focul alb al soarelui, se târa încet de tot un melc

alb, alunecos. Antenele lui bâjbâiau în susul turnului, în timp ce coada-i umedă încă îi șerpuia în gât.

Avea impresia sumbră că este într-adevăr prea fierbinte, că niciun om nu poate îndura așa căldură.

Și atunci – bum! – cineva îl lovi în cap cu un par de foc și căzu de-a latul. „E moartea”, se gândi el. Și a zăcut o vreme întins pe scândurile încinse ale corabiei.

Deodată și-a venit în simțiri. I s-a părut că în spatele lui se pierde un hohot de râs subțire și stins. Și-a înălțat privirea și a văzut că nava se mișca, nava se avânta cu toate pânzele întinse ce se umflau albe, însă nu era nici cel mai mic vânticel, nici cea mai ușoară adiere. Marea se întindea strălucitoare ca o oglindă albă, ca un foc al iadului. Iar sus pe cer, la zenit, soarele se topea ca un maldăr uriaș de fier incandescent. Se scurgea din văzduh, focul ei se încleia pretutindeni, iar aerul părea să ardă. La mari depărtări, asemeni câtorva puncte albastre, se zăreau insulele unde ancoraseră.

Dintr-odată groaza s-a reîntors, uriașă ca un miriapod ce-i mișună prin vene și-i îngheață sângele cu furnicăturile piciorușelor reci.

Dinaintea lui zăceau cadavrele. Dar fețele le erau întoarse în sus. Cine le-a întors? Pielea le era verde-albăstrie și îl priveau cu ochii lor albi. Descompunerea incipientă le despărțise buzele și le schimonosise obrajii într-un zâmbet dement. Numai leșul irlandezului dormea liniștit în hamacul său. A încercat să se ridice încetișor sprijinindu-se de copastie, cu mintea golită de gânduri.

Dar frica de nespus îl făcea slab și fără puteri. S-a prăbușit în genunchi. Acum știa că urmează să vină. În spatele catargului se afla ceva. O umbră neagră. Venea târșâindu-și pașii pe covertă. Acum s-a oprit îndărătul acoperișului de la cabină, acum a ieșit la vedere. O bătrână într-o rochie neagră, străveche, cu șuvițe lungi, albe ce îi cădeau de ambele părți ale chipului livid și îmbătrânit pe care stăteau înfipți doi ochi de o culoare imprecisă ca doi nasturi ce îl priveau fix. Fața îi era spuzită în tot locul de pustule albastre și roșii, iar două buboaie, acoperite parțial de scufița albă de bunică, îi împodobeau fruntea ca o diademă. Fusta neagră de crinolină fâșâia în timp ce se îndrepta spre el. Cu un ultim și disperat efort s-a îndreptat din mâini și picioare. Inima i-a stat în loc. S-a prăbușit din nou.

Acum ea era atât de aproape, încât îi vedea răsuflarea ieșindu-i din gură ca o flamură.

S-a mai ridicat o dată. Brațul stâng îi era deja amorțit. Ceva îl silea să stea locului, ceva uriaș îl țintuia. Dar încă nu renunțase la luptă. Cu o lovitură din mâna dreaptă a doborât acel ceva și a reușit să se elibereze.

Cu pași clătinați, fără să gândească, s-a grăbit de-a lungul copastiei, pe lângă mortul din hamac, spre prora unde marea scară din frânghie se înălța de la capătul bompresului la trinchet.

S-a cățărat pe ea și s-a uitat împrejur.

Ciuma însă era pe urmele lui. Era deja pe treptele cele mai de jos. El trebuia să urce mai sus și tot mai sus. Însă ciuma nu renunța, era mai rapidă, avea să-l ajungă. El s-a agățat cu mâinile și picioarele de frânghii, la nimereală, și-a prins un picior în ochiurile plasei, l-a eliberat printr-o smucitură, a ajuns în vârf. Ciuma se afla la doar câțiva metri depărtare. S-a cățărat până la cea mai înaltă vergă. La capăt era o funie. A ajuns la capătul vergii. Dar unde era funia? Era doar un gol.

Departe în jos se afla marea și puntea. Și drept sub el se aflau cei doi morți.

Dorea să se întoarcă, dar ciuma era deja de cealaltă parte a vergii.

Și acum venea pe bara de lemn ținându-se în echilibru ca un marinar experimentat.

Nu mai erau decât șase pași, acum doar cinci. Număra încetișor în timp ce groaza de moarte îi scutura fălcile într-un spasm violent ca într-un căscat. Trei pași, doi pași.

Dădea înapoi, apuca aerul cu mâinile, dorea să se prindă de ceva, s-a dezechilibrat și s-a prăbușit cu o bufnitură de punte izbindu-se întâi cu capul de o placă de fier. Și a rămas locului cu capul zdrobit.

O furtună neagră se purta iute la răsărit peste oceanul liniștit. Soarele se ascunsese în norii denși ca un muribund ce-și acoperă fața cu o pânză. Câteva junci chinezești mari ce se iviră din semi întunecime își întinseseră toate velele fugind vâjâind dinaintea furtunii cu cădelnițe aprinse și cântece din fluier.

Însă pe lângă ei a trecut corabia colosală ca umbra zburătoare a unui demon. Pe punte stătea o siluetă neagră. Părea să crească la lumina focului, iar capul i se înălța încet peste catarge, în timp ce-și flutura brațele împrejur asemeni unui cocor înfruntând vântul. În nori s-a căscat o despărțitură albicioasă. Iar corabia navigă drept înlăuntrul teribilei luminozități.

O după-amiază

Contribuție la povestea unui adolescent

Pentru el strada părea o linie întinsă, oamenii care treceau doar niște marionete îngâmfate. Ce știau ei de fericirea lui? El, băiețașul, a întrebat-o: „Îmi dai voie să te sărut?”, ea și-a întins buzele și el a sărutat-o. Iar această sărutare i-a mistuit inima toată ca o flacără mare, purificatoare care-l izbăvește, care îl fericește, care îl însuflețește. Zeilor, îi venea să danseze de atâta bucurie. Iar cerul aluneca deasupra asemeni unei străzi largi, albastre, lumina călătorea la apus ca o caleașcă înflăcărată, iar mulțimea caselor strălucitoare lăsau impresia că oglindesc propriul său foc strălucitor.

Încerca sentimentul unei vieți puternice, năvalnice, așa cum nu mai trăise, de parcă înota în înalt printre nori ca o pasăre, scufundat în eterul veșnic, nemărginit de liber, nemărginit de bucuros, nemărginit de singur.

Iar diadema nevăzută a beatitudinii sta pe fruntea lui proeminentă de copil și o cruța ca pe un peisaj înnoptat sub izbucnirea amplă a unui fulger.

„Zeilor, sunt iubit, sunt iubit, cât se poate de iubit.” A grăbit pasul, a dat să alerge, ca și cum mișcarea obișnuită, ponderată ar fi fost prea înceată pentru furtuna care vuia în inima lui. Și astfel a alergat la vale către plajă și s-a așezat în apropierea mării.

„O mare, mare!” și i-a povestit acesteia aventura lui c-o suspinare întretăiată, c-o șoaptă tremurată, în frenezia unei limbi mute. Și marea avea înțelegere și îi dădea ascultare, marea pe a cărei întindere amenințătoare, albastră răsună de atâtea milenii uraganul bucuriei și tânguiala tristeții asemeni unei tornade eterne peste o adâncime veșnic nepăsătoare.

Își păzea temător singurătatea. În clipa în care oamenii se apropiau, țâșnea în picioare, fugea din acel loc și se târa printre dune. Odată oamenii plecați, alerga înapoi spre mare a cărei întindere copleșitoare constituia singurul pocal în care putea vărsa torentul belșugului său nesfârșit.

Puțin câte puțin plaja s-a animat. Dintre șezlonguri licăreau pretutindeni rochii albe, soseau doamne vârstnice cu o carte sub braț. Umbrelele deschise la culoare fâlfâiau pe podelele înguste din lemn, și cetele de copii umpleau iarăși castele de nisip. Bărcile cu vâsle plecau în larg, corăbiilor mari li se ridicau pânzele. Un fotograf umbla prin nisip cu cutia aparatului pe umăr.

Se uită la ceas. Încă o jumătate de oră, încă douăzeci și nouă de minute, și pe urmă are să o întâlnească. O va lua de mână, vor merge împreună în pădure, acolo unde e cea mai mare liniște. Se vor așeza amândoi mână-n mână, ascunși în desișul verde.

Dar ce să vorbească cu ea, să nu-l găsească plictisitor. Căci ea e deja o mică doamnă, trebuie să o distrezi, să-i spui glume.

Ce să vorbească oare cu ea.

Ah, mai degrabă să nu vorbească deloc, ea-l va înțelege și așa. Se vor privi în ochi, își vor spune destule.

Și pe urmă ea o să-i întindă din nou buzele, el o să-i ia capul în mâini, așa, așa – și a făcut proba cu o tufă de grozamă –, și apoi are să o sărute, încetișor, ușurel.

Și astfel o să șadă împreună în pădure, unul lângă altul până se va face noapte; o, ce frumos, ce frumos, ce nemăsurat de dulce.

N-au să se despartă niciodată. El o să lucreze mereu, apoi va studia repede și într-o zi se vor căsători. Și viața îi părea copilului ca o stradă întinsă, luminoasă care duce repede, simplu, fără peripeții înspre un cer de un albastru veșnic ca o grădină eternă.

S-a ridicat și a străbătut plaja printre copiii care se jucau, printre oameni și șezlonguri. A acostat un vapor, un puhoi de oameni se înghesuia către pasarelă. A șuierat sirena. El nu a remarcat nimic din toate astea, tot ceea ce altădată i-ar fi captat atenția pierise. Ochii îi erau întorși înlăuntru, nevoit parcă să-și folosească timpul pentru a studia omul nou care s-a furișat subit afară din inima lui ferecată.

A ajuns la banca unde voia să-și întâlnească prietena; ea nu era încă acolo.

Era totuși prea devreme. Rămăseseră zece minute. Probabil că ea trebuie să-și bea întâi cafeaua, precis că maică-sa nu i-a dat încă drumul.

A stat câteva minute pe bancă, apoi s-a ridicat, a făcut de câteva ori turul micului rond cu flori. Mai erau doar două minute, însă acum ar fi trebuit să se zărească. Se uită după ea în josul drumului. Dar acesta rămânea pustiu. Copacii nu ascundeau pe nimeni. Se profilau fin auriți de soarele după-amiezii, netulburați de vânt, iar prin frunzișul lor lumina se juca pe drum ca într-un pârâu auriu. Poteca din pădure era asemeni unei hale mari, verzi, liniștite la capătul căreia se clătina în depărtare o fâșie mică, albastră unde marea și cerul se contopeau.

Tremura. Simțea cum în el ceva se crispează. „De ce nu vine, de ce nu vine?”

„Ah, asta nu-i pălăria ei, asta nu-i panglica ei albă? Ea e, ea e.”

Și zăgazul inimii i s-a rupt, s-a simțit zguduit ca de o furtună, i-a alergat în întâmpinare. Pe măsură ce s-a apropiat, a văzut că se înșelase. În niciun caz nu era ea, era cu totul altcineva. Numaidecât i s-a părut că se înăbușă ca un sugrumat.

L-a cuprins brusc aceeași senzația trăită pe când a fost condus în casa unde a stat la căpătâiul unui mort: un soi de scârbă sau de silă de el însuși. Senzația aceasta bizară și inconfundabilă îl copleșea de fiecare dată când i se întâmpla un lucru neplăcut de care nu se putea feri, o lucrare la matematică, o examinare.

Însă cu atâta forță ca adineaori nu-l mai zguduise. Aproape o gusta pe limbă, amară, ca ceva cumplit.

Sângele părea să-i înghețe în vine; peste el a dat o sfârșeală care-l alarma. Fruntea îi era strâmtă și cenușie de parcă o acoperise cineva cu umbra mâinii sale.

S-a întors alene la rondelul cu flori. „Tot are să vină, precis. Poate întârzie. Numai să vină. După el, poate veni și după un sfert de oră, numai să vină.”

S-a uitat iarăși la ceas. Răstimpul trecuse, iar secundarul mergea mai departe ca un păianjen mic și străveziu într-o colivie argintie. Piciorușul călca pe secundele ce se frângeau în mici fărâme ca un soi de praf minuscul pe un drum de țară infim.

Acum au mai trecut patru minute, acum chiar cinci. Iar minutarul tot urca pe treptele scăriței sale. Dorea să iasă înaintea ei. Dar, dacă ar veni pe cealaltă parte, atunci? Și șovăia, să rămână sau să plece? Însă neliniștea i-a dat ghes. A alergat câțiva pași la vale, apoi a rămas locului, și a făcut din nou cale întoarsă.

S-a așezat pe bancă privind în gol. Și cu fiecare minut în plus încrederea îl părăsea. Intenționa să o aștepte până la cinci, poate totuși va veni.

Din depărtare, după felul cum stătea, ar fi putut fi confundat cu un bătrân. Încovoiat, închis în sine ca cineva peste care a trecut necazurile multor ani.

S-a mai ridicat o dată și a făcut câțiva pași pe scena tragediei lui copilărești.

De la distanță au răsunat bătăile unui orologiu, dar era prea devreme. L-a confruntat cu ceasul de buzunar. Orologiul ăla sigur suna prea devreme. Mai erau doar trei minute până la cinci.

Și în aste trei minute speranța i s-a aprins din nou în inimă, dorul asemeni flăcării muribunde a unui incendiu stins, asemeni licărului de viață din bătaia ultimă a inimii în agonie.

Acum, acum era timpul. Acum dindărătul pădurii vuiau toate turnurile orașului. Zărea un clopot legănându-se în aerul limpede, sus, în deschizătura unei clopotnițe. Și cu fiecare bătaie amenințătoare, îi părea că inima îi e smulsă din piept încet, smucit pentru a-i lungi suferința. Ei bine, îndată o să iasă afară, s-a gândit el.

Turlele au amuțit. S-a făcut din nou liniște. Și pieptul i s-a pustiit cu totul, simțea înlăuntru un gol de parcă ar fi cărat cu sine ceva mort.

Părea că cineva îi vărsase în sânge ceva nociv. De asta capul îi era atât de greu, de asta era atât de vlăguit.

Peste iazul însorit ce licărea printre copacii parcului, se iviră câțiva nori de fum de la coșul băii publice. Se risipeau în vânt. Îi privea apatic cum se dizolvă în lumină. De dincolo de tufiș s-au auzit niște glasuri. Se apropiau două dădace care împingeau cărucioare de copii.

Au luat loc pe banca din față, au scos din cărucior copii care imediat s-au dat de-a dura în groapa de nisip.

El s-a ridicat și a mers mai departe agale, fără gânduri.

A revenit iarăși pe plajă. Umbla din nou printre șezlonguri. Acolo se aflau încă doamnele vârstnice cu cărțile lor, fotograful, dinaintea unui grup de oameni. Pesemne că a făcut o glumă, căci toți aveau chipurile surâzătoare.

Pasiunea îl târa către șezlongul unde primise sărutarea la amiază, ca o mică ambarcațiune purtată înspre stânci de necruțătoarea furtună.

Poate că ea e acolo. Era ultima lui speranță. S-a strecurat precaut printre șezlonguri, tot mai aproape. Și steagul roșu părea să-l cheme de pe acoperiș.

Acum ajunsese foarte aproape. O teamă nelămurită îi porunci să se oprească. Atunci i-a auzit glasul. Ea râdea. Și acum o altă voce, era a unui băiat.

A trecut mai departe prevăzător făcând un ocol. S-a aruncat în nisip și s-a târât înainte pe patru picioare. Când a ajuns la o depărtare de unde-i vedea, s-a pus în spatele unei movile de nisip, apoi și-a ițit nițel capul peste margine.

În clipa aceea a zărit-o în poala unui tânăr. Tânărul i-a dat capul pe spate, a sărutat-o, apoi i-a dat drumul. Mâna lui i-a apucat piciorul urcând ușurel pe acesta. Ea s-a lăsat cu totul pe umerii tânărului.

Adolescentul și-a retras capul și s-a târât de acolo mașinal cu un picior înaintea celuilalt, o mâna înaintea celeilalte.

De fapt nu resimțea nimic, nicio durere, niciun chin. N-avea decât o singură dorință, să se ascundă, să se târască undeva și să stea liniștit, să-și caute undeva un locșor în ierburi.

Când s-a depărtat suficient, s-a ridicat din nisip, și a mers mai departe.

Pe drum a dat peste un coleg de școală și s-a ascuns de el după un cort. Din dreapta venea mama și îl striga. Se făcea că n-o aude. A început să sară peste șezlonguri și peste oameni. Și sărind i-a trecut subit prin minte că astăzi a mai alergat o dată la fel, la amiază, pe când era atât de fericit.

Și numaidecât l-a copleșit durerea. A căutat să se salveze pe dune. În vârf, s-a trântit la pământ cu chipul printre firele de iarbă. Ierburile i se legănau deasupra capului ca o pădure, printre firele de iarbă au trecut zumzăind libelule.

Era întâia oară în viața băiatului când sorbea în aceeași zi din pocalul bucuriei și al suferinței, el condamnat a mai fi deseori zguduit de extremele celei mai adânci dureri și ale celei mai sălbatice bucurii, ca un vas neprețuit ce trebuie trecut prin nenumărate flăcări fără să se spargă.

Hoțul

Motto: Aux sots je préfère les fous
Dont je suis, chose, hélas! certaine. [4]
– Baudelaire

„Dumnezeule, îți jur că voi face voia Ta. Căci Tu ești Domnul, Doamne, iar eu sunt instrumentul Tău în vecii vecilor. Amin. Asta înseamnă că da, da, trebuie să se împlinească. Te-am rugat în genunchi, știi, noapte de noapte, aici în Ghetsimaniul din acest pod: dacă este posibil, Doamne, să treacă acest pahar de la mine. Dar nu voia mea, ci voia Ta să se facă. Acum mă voi încinge și voi ieși, cum a făcut odinioară Ilie împotriva prorocilor mincinoși sau cum a făcut Moise care a pășit împotriva celor care dansau în horă. Încă o noapte ca asta, Doamne, și am să-mi pierd judecata, și am nevoie de ea, căci mi-ai pus pe umeri o misiune grea."

S-a prosternat și s-a închinat înaintea îngerului Domnului, care stătea după sobă, unde atârna paltonul, în locul unde obișnuia mai întotdeauna să apară.

Apoi s-a ridicat, a luat pachetul și a ieșit.

Nu știa cum a început totul. Acum câțiva ani s-a îndepărtat subit de prieteni într-un acces de greață. N-a trecut mult și a fost uitat. Prietenii nu mai știau nimic despre viața lui. Dacă unul dintre ei îl întâlnea în treacăt, nici nu-l mai recunoștea.

Își petrecuse timpul cu tot felul de studii pentru a-și vindeca chinurile aduse de melancolie. A fost succesiv biolog, astronom, arheolog, dar a renunțat la toate pe rând. Nimic nu-l mulțumise. Toate îl umpleau doar cu un gol și mai mare. Și acum locuia într-o pensiune mare, îngropat într-o odăiță de la mansardă, singur, necunoscut de toată lumea, unul dintre numeroșii oameni singuri din acest mare oraș.

Își petrecea serile cufundat în fotoliu privind luminile care dispăreau și corăbiile norilor cu chila roșiatică care călătoresc vara spre miazănoapte înspre tărâmuri noi și misterioase. Sau pe la sfârșitul verii, când încep zilele vântului de nord-vest cu figurile enorme și ciudate de pe cer, se uita la animalele cerești pe care toamna le trimitea peste pășunile verzi, balene mari, dromaderi imenși și bancurile de peștișori nenumărați care dispăreau în oceanele firmamentului, în azurul infinit.

Însemna toate aceste apariții ciudate. Și astfel a văzut o dată, pe un fundal roșu ca vinul, diavolul în vârful unei movile de trupuri negre care-l adorau; altă dată, a zărit un liliac monstruos care părea răstignit de cer cu aripile întinse, cum îi bat țăranii în cuie la ușile hambarelor, apoi o corabie uriașă cu trei catarge, copaci pe munți, lei uriași, șerpi monstruoși, încolăciți pe umerii cerului, un călugăr

---

[4] *Proștilor le prefer nebunii/ printre care mă număr,/ lucru, din păcate, sigur.* Din opere postume (*Poésies de circonstance*)

uriaş într-o sutană târâtoare, bărbați cu profiluri lungi, ciudate, și o dată un înger de foc care urca pe scările eterului cu o făclie mare.

Uneori, totul se umplea cu o muzică ciudată, aproape inaudibilă, ca vuietul oceanelor în întunericul grotelor nesfârșite și al catedralelor subterane.

Norii fuseseră ultimul său studiu, ultima ispită, cea mai periculoasă lucrare a diavolului.

Într-o seară a ars caietul cu însemnări și când a auzit furtuna mânată peste orizont de bucentaurul purpuriu al unui nor, a închis obloanele, le-a acoperit pe interior cu pânză neagră și s-a scufundat complet în întuneric și tăcere.

Atunci, dintr-un ungher îndepărtat, s-au pornit glasurile de parcă ieșeau din tuburi, înăbușite și frânte ca vaietele morților care pluteau în măruntaiele pământului.

În primele săptămâni nu le-a înțeles, dar treptat le-a învățat limba pe măsură ce vocile câștigau putere asupra lui. Și după ce a postit timp de patru zile și a vegheat patru nopți, i-a fost încredințată prima apariție și a resimțit întâia oară acel sentiment de beatitudine infinită și chin incomensurabil.

Încet, asemeni lui Hristos, care a trebuit să îndure doi ani ororile deșertului, s-a pregătit pentru marea călătorie. Câte suferințe, câte orori, câte nopți nedormite, dar și câte speranțe, câte extaze, câte viziuni. După ce corpul i s-a lepădat de carne și după ce sângele i s-a purificat de ultimele rămășițe de origine animală, într-o noapte i-a fost revelată misiunea de către un glas care se ridica deasupra mării ca un tunet.

Da, femeia e răul originar. Lucrarea lui Hristos a fost în zadar. Căci cum a putut El să-i mântuiască pe oameni dacă aceștia cădeau iar și iar în păcat din necesitate, așa cum o piatră cade înapoi chiar dacă ar fi fost azvârlită deasupra norilor. Într-adevăr, ei se aseamănă cu bietele muște care vor să iasă din borcanul cu miere, se agită și se târăsc, dar nu ajung departe, trebuie să se afunde din nou și din nou în păcat, în dulceață. Și a citit[5] cu voce tare din Marcu, capitolul 15, versetul 34:

„Si la al nouălea ceas a strigat lisus, cu glas mare, zicând: *Eloi, Eloi, lama sabahtani*? care înseamnă: Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, de ce m-ai părăsit?”

Versetul 37: „Ci Iisus scoțând un strigăt mare și-a dat duhul.”

Deci, acesta a fost ultimul cuvânt al lui Hristos și cu el și-a îngropat toată slava. În groaza morții, el a recunoscut adevărul suprem. Lucrarea Sa a fost în zadar, intrarea în Ierusalim, biciuirea sângeroasă, durerea, suferința și orele lungi petrecute pe lemnul întunecat. Dumnezeu L-a părăsit, iar lucrarea Sa a fost în zadar.

Și întunecarea cerurilor, ruperea catapetesmei templului, ridicarea morților din morminte n-au fost altceva decât recuzita patetică a unei comedii proaste și fără sens.

---

[5] Toate citatele din Biblie sunt reproduse cu ușoare modificări din ediția din 1939 tradusă de Vasile Radu și Gala Galaction.

Da, și „scoțând un strigăt mare și-a dat duhul.”

Și a continuat să citească capitolul 17 din Apocalipsa lui Ioan:

„Apoi unul dintre cei șapte îngeri, care au cele șapte năstrape, a venit și a grăit către mine, zicând: Vino să-ți arăt judecata desfrânatei celei mari, care sălășluiește pe ape multe, și cu care au curvit împărații pământului și cei ce locuiesc pe pământ s-au îmbătat de vinul curviei ei.

Și m-a dus, cu duhul, în pustie. Și am văzut o femeie șezând pe o fiară roșie, plină de nume de hulă, având șapte capete și zece coarne.

Și femeia era îmbrăcată în purpură și în stacojiu, împodobită cu aur și cu pietre scumpe și cu mărgăritare, având în mână pahar de aur, plin de urâciunile și de pângăririle curviei ei.

Fiara pe care ai văzut-o era și nu este, și va să se suie din adânc și să meargă spre pieire. Și se vor mira cei ce locuiesc pe pământ ale căror nume nu sunt șterse de la întemeierea lumii, în cartea vieții - văzând pe fiară că era si nu este, dar se va arăta.”

„Fiara că era si nu este, dar se va arăta.” Și profunzimea acelor cuvinte îl înspăimânta.

A văzut dinaintea lui grumazul fiarei diavolești în oribila-i melancolie, și de coarne îi atârna fața femeii, peste frunte, sigiliul morții, și în jurul gurii, un zâmbet teribil și sfâșietor ca reflecția abisului infernal.

Așa că totul trebuia făcut din nou, pentru că bestia nu fusese încă înfrântă.

Răul trebuia smuls de la rădăcină.

Adam a fost bun atâta timp cât a fost singur, dar când Satana s-a insinuat în visul lui Dumnezeu și l-a făcut să creeze femeia, ceasul păcatului a fost deja înscris în viitorul sexelor. Rămânea de stabilit doar cum trebuie să cadă bărbatul, fie prin prima femeie, fie abia prin fiicele ei; dar că trebuia să cadă era hotărât.

Și Mesia trecuse pe lângă femeie. De aceea, Dumnezeu L-a părăsit în ceasul din urmă.

Iată simbolul în jurul căruia se adunau mereu femeile sau uneori doar treceau pe lângă el pentru a sorbi din acesta puteri noi, precum șerpii care uneori se întorc în misterioasele lor orașe subterane pentru a obține veninuri noi.

Și simbolul acela atârna acolo, în josul bulevardului, la două străzi distanță, în templul său, și restul, tot ce mai era atârna acolo era doar pentru a tăinui însemnul, pentru a ascunde secretul de ochii bărbaților. Da, da, de aceea râdeau femeile atâta când își lăsau umbrelele la vestiar. Însuși Dumnezeu i-a spus asta.

Când a vizitat-o prima oară a fost în orele dimineții, acolo unde era înconjurată de mulțimile tuturor celor care intenționau să-și sacrifice inimile pe altarul diavoliței. De aceea nu apucase ea să-l vadă prea bine și să-și recunoască imediat dușmanul. Astfel s-a putut obișnui încet-încet cu ochii ei. În fiecare zi stătea puțin mai mult, în fiecare zi devenea mai răbdător și se fortifica în vederea ultimei bătălii cu balaurul, ca acel Mitridate care lua zi de zi doze tot mai mari de otrăvuri pentru a-și întări sângele.

La început, a folosit tot felul de mijloace de protecție împotriva deochiului; intra în sală cu degetul mare vârât între arătător și degetul mijlociu ori aducea cu el un falus argintiu. Dar, cu timpul, a reușit să se descurce fără ele și să privească femeia în ochi fără nicio primejdie.

Și într-o bună zi, ea și-a dat seama cu cine are de-a face. Umbra albă a recunoașterii i-a trecut brusc peste față. L-a evitat o clipă, dar apoi a pornit lupta cu el. Privirea ei străbătea toți oamenii și îl fixa doar pe el, în colțul său. Ochii li s-au întâlnit în spațiul intermediar ca două pumnale care se încrucișează sau ca două hăuri mari ale unui univers gol care încearcă să se înfulece unul pe altul. Cine îl va devora pe celălalt, ce veșnicie va fi mai mare pentru a o consuma pe cealaltă?

Cine câștiga aici dobândea victoria ultimă, va rămâne fără dușmani, iar în jurul învingătorului va fi ori claritatea incomensurabilă a luminii și cântările corale ale aștrilor, ori cerul negru al disperării tăcute, cu tronul negru al lui Belial și flamurile gigantice ale iadului ridicate peste munții de sicrie.

Și astfel a purtat prima bătălie în sala aglomerată, prima luptă mută, nimeni nu l-a văzut, nimeni nu i-a acordat atenție, nimeni nu l-a admirat. Niciunul dintre nătărăii ăștia jalnici nu știa ce fapte, ce evenimente se petreceau aici și nici ce destine ale umanității erau decise pe acest teribil câmp de luptă fără vărsare de sânge. Dacă ar fi avut răgaz în miezul luptei, i-ar fi izgonit din templu pe toți acești cămătari și idolatri. Dar nu-și putea permite să-și piardă concentrarea.

Ochii au început să-l doară, o vedea pe femeie doar printr-o perdea de flăcări roșii, simțea că o să se prăbușească. Ar fi trebuit să se sprijine de un scaun, dar a rezistat.

Încet-încet l-a cuprins sentimentul că va câștiga. Ochii ei nu mai erau atât de duri, nu mai erau atât de mari, nu mai erau atât de siguri de victorie. Pe fruntea ei a trecut un soi de umbră și a văzut-o cum obosește și cedează puțin câte puțin. Părea să dispară treptat din prim-plan, contururile i se întunecau, fața i se micșora. Și îi părea că ea se scufundă în peisajul enigmatic din fundal ca într-un voal de apă verde, liniștită.

Și dintr-o dată nu mai era decât obișnuita Mona Lisa Gioconda în fața căreia erau mânate în fiecare zi hoardele de englezi și americani ca o turmă de porci.

Prima bătălie a Războiului Ceresc fusese câștigată. S-a prăbușit într-un fotoliu.

Mai târziu, când să iasă pe ușă, s-a întors iar înspre ea. Ochii li s-au întâlnit o ultimă dată, iar el a sesizat o privire care se dorea batjocoritoare, dar care acoperea doar ca o peliculă fină marea de furie de dedesubt. A speriat-o însă din nou și a silit-o să se întoarcă în pustietatea-i stâncoasă. Când a trecut de ușă, a știut că îl urmărește cu privirea și a avut senzația că în spatele lui se află un ucigaș. Dar nu l-a atacat, ea își pierduse curajul.

Odată ajuns afară, în lumina străzii, a trebuit să se stăpânească, altminteri s-ar fi apucat să danseze, să cânte și să-și strige fericirea în căldura crepusculară a cerului.

În acea după-amiază, s-a amuzat stând la fereastră și privind oamenii de jos. A mâncat o pungă de prune și a aruncat semințele în capetele minuscule ale oamenilor. „Dacă afurisiții ăștia de filistini ar ști”, se gândea el, „dacă idioții ăștia ar ști”, iar barba zbârlită i se scutura de un râs zgomotos.

De atunci, a început să-și viziteze dușmanca chiar și la orele când Luvru era pustiu, când picturile se trezeau din toropeala zilei, spre seară, în orele misterioase când lumina părăsește după-amiaza, iar, în penumbra sălilor abandonate, fiecare cap devine mai adânc și mai bizar în închisoarea cadrului său.

Căpătase obiceiul de a o pândi de la depărtare, când ea credea că nu este observată, și abia atunci își făcea intrarea.

Niciodată nu era atât de frumoasă ca atunci când razele soarelui la asfințit, tremurând în praful sălii, i se așezau pe frunte, iar părul întunecat începea să-i strălucească ca și cum ar fi avut propria lumină. În acele momente părea să crească din fundalul întunecat, să devină carne și să se sorească în lumina nerușinării ei. Poate că tocmai aceea era ora în care sufletul acelui artist depravat se deschisese diavolului pentru a o crea. Căci uneori îi apărea pe chip amintirea unei ore îndepărtate, distante, plină de o voluptate enigmatică.

Da, oricine altcineva s-ar fi îndrăgostit de ea, până și el devenea slab câteodată, dar îl chema în spirit pe Dumnezeu, iar Domnul îi umplea inima cu ură și mânie cerească.

Și atunci avansa. Îi simțea spaima, vedea cum o ia cu frig și cum sila față de el îi apare pe frunte. Și lupta pornea iar. Mută și tăcută, zi după zi. Uneori avea impresia că o stăpânește într-atât, încât ea n-ar mai îndrăzni să-l înfrunte. Rămânea atunci suspendată în ramă ca o pictură oarecare, cu ochii stinși, învăluită de melancolie și căință ca de o negură groasă. Atunci i se făcea milă și n-o mai chinuia. O contempla cu ochii unui doctor venit să o salveze. Va trebui să practice o incizie mare, fără îndoială o operație pe viață și pe moarte, va fi necesar să o orbească, și dacă astfel piere, își va găsi poate iertarea înaintea lui Dumnezeu; cel puțin să fie silită să se pocăiască, că așa va fi bucurie în cer, pentru un păcătos care se pocăiește, mai mult decât pentru nouăzeci și nouă de drepți cărora nu le trebuie pocăință.[6]

Dar, dintr-o dată, o pufnea iarăși râsul, în timp ce el se vedea obligat să constate că ea nu făcuse altceva decât să-și bată joc de el, că totul nu fusese decât o prefăcătorie obraznică.

Gardienii nu-i mai acordau atenție.

Făceau glume pe seama nebunului, dar, altminteri, nu se preocupau în mod special de el. Îi saluta întotdeauna politicos, iar din când în când primeau câte un bacșiș bun dacă dorea să stea mai mult decât permitea regulamentul. Mai apoi, unul dintre gardieni îi dădea drumul pe o ușă din spate.

În august, mai mulți tineri s-au sinucis. În toate cazurile, ziarele citaseră drept motiv dezamăgirea în dragoste. Pesemne că Dumnezeu a citit despre asta. Fiindcă s-a folosit de ocazie pentru a acționa mai energic.

Îngerul care îi transmitea de obicei mesajele cerești îl anunțase deja de câteva zile că ceasul acțiunii era aproape, iar astăzi i-a spus că 17 august fusese data fixată de consiliul ceresc.

N-a trecut pe acolo toată ziua, să o tulbure, să îi năucească mintea prin schimbarea bruscă a rutinei. A urmat o tactică bună sau cel puțin asta a încercat să se convingă pe sine. În realitate,

[6] Luca 15:7

panica îl asaltase de îndată ce îngerul îi adusese mesajul. A fugit din locuință pentru a fi printre oameni, a vrut să se ascundă de Dumnezeu. Dar Dumnezeu îi călca pe urme. Îl vedea pretutindeni printre omnibuze, printre oameni. Oriunde se îndrepta, întâlnea încontinuu numărul 17 pe plăcuțele caselor, pe tramvaie, tocmai numărul pe care și-ar fi dorit să-l șteargă din toate cele existente. Era sigur că dacă și-ar ridica ochii, ar vedea un 17 și chiar îl vedea.

A auzit în spatele lui frânturi dintr-o conversație: „Când trompetistul iese pe poartă”, „dar e chiar mâine”, „păi, da, mâine suntem în 17.”

Astfel decizia fusese luată. Bunul Dumnezeu trimisese pretutindeni polițiștii după el, n-avea cum să-I scape. I-au venit în minte cuvintele: „De m-aș sălășlui la cea mai depărtată margine a mării, iată tu ești de față.”[7] Da, nu aveai unde să te ascunzi de fața lui Dumnezeu nici dacă te furișai în fălcile arzătoare ale Satanei.

Cel cu trâmbița a fost în mod clar o aluzie la Judecata de Apoi și la pedeapsa care-l așteaptă pentru neascultare. S-a întors și s-a resemnat cu soarta lui.

Și-a petrecut după-amiaza, noaptea și dimineața în rugăciune. S-a întins la pământ dinaintea lui Dumnezeu, s-a umilit, și-a sfâșiat sufletul, ca Dumnezeu să pătrundă înăuntru ca un fum, ca un fluid. La miezul nopții, lampa i s-a stins. A continuat să se roage în întuneric. Din vârfurile mâinilor pe care le balansa în întuneric a scăpărat o lumină albastră, pală ca Focul Sfântului Elmo, de parcă puterea lui Dumnezeu intra în el în forma unui curent electric pentru a-l umple de extaz.

Se simțea asemeni unui războinic plin de vigoare, ar fi putut hipnotiza un oraș întreg, ar fi putut obliga orizonturile nocturne să-și plece genunchii negri dinaintea lui, și să tragă după el oceanul întunecat ca o mantie uriașă de furtună.

Cu cât se supunea mai mult lui Dumnezeu, cu atât mai arzătoare îi devenea dorința de a se măsura cu prinții Iadului, Belzebut și giganticii Leviatani ai Abisului. Pentru că, desigur, și ei făceau pregătiri.

Poate că îndărătul picturii se ascundeau sute de mii, poate că foraseră galerii imense prin munții enigmatici din spatele zeiței, și adăstau în armură de foc gata să se năpustească asupra lui când va încerca să atingă pictura. Vor sări atunci cu țipete, duhoare, noapte și flăcări, legiunile iadului, cohortele Satanei venite să ardă și să devoreze totul, pe el, Luvrul, Parisul, Franța, lumea.

Și mâine pe vremea asta, s-ar putea să fie din nou haos aici, cer fără stele și un mare dragon sătul va dansa pe vârful cozii deasupra flăcărilor.

Și sunase ora.

Nu era cale de întoarcere.

Dumnezeu vorbise.

---

[7] Psalmi 139:8-9

Stătea în partea de jos a ușii, genunchii îi tremurau atât de cumplit, nervii și-i stăpânea atât de puțin, încât a fost nevoit să se rezeme de perete.

Nu dorea decât să se plimbe pentru a examina lucrurile și a se calma. Așa că a încercat să se rătăcească pe niște străzi aglomerate. Dar n-a reușit să se piardă în mulțime. Căci din miezul îmbulzirii, forfotei, fugacității, splendoarea și singurătatea lui continuau să strălucească ca focul unei lămpi veșnice sau ca pasul unui zeu invizibil ce hoinărește pe străzile orașelor. Unii oameni îl priveau. Păreau mirați de prezența lui. Dar își ascunsese ochii sub ochelari mari pentru a nu le trăda strălucirea. Buzele i se mișcau în rugăciune. Pulpanele uzate ale paltonului negru îi fluturau în spate, iar pălăria mare i se lăsa tot mai mult pe frunte cu fiecare pas. Când să facă o traversare, un polițist s-a uitat după el.

Bătălia urma să înceapă jos pe malul Senei, căci iadul și-a împins avanposturile mult în față. Un om tăia crengile unui copac, una dintre ele i-a căzut drept în cap. A ridicat privirea și a zărit văzduhul plin de demoni, sute și sute, călare pe nori roșii, diavoli cu corn mare în frunte, alții cu trâmbițe, cai uriași ridicați spre cer, sulițe uriașe erau azvârlite, iar un strigăt uriaș a umplut cerul dinspre nord-vest mult dincolo de acoperișul Luvrului. Fața i-a devenit lividă. În ciuda căldurii de după-amiază, un frig teribil îi zguduia corpul. Venele îi erau ca niște rădăcini uscate, iar creierul i se învârtea în strâmtoarea craniului ca un titirez.

Presat de teamă, a început să se roage cu voce tare. Câțiva copii care se jucau pe stradă au alergat după el. A încercat să-și recapete controlul, s-a dus la un chioșc, a cerut o limonadă. Apoi și-a continuat calm drumul. Copiii s-au făcut nevăzuți.

Aceasta fusese ultima lui slăbiciune, de acum înainte Dumnezeu era cu el.

A intrat în Luvru cu pachetul sub braț. Portarul l-a salutat, i-a dat bacșiș. La etaj, galeriile erau deja goale și în crepusculul sălilor domnea doar tăcerea opresivă a tuturor picturilor, ca niște oameni care tocmai bârfiseră pe cineva. Când s-a apropiat, au amuțit brusc. Dar în sală încă reverberau conversațiile răutăcioase ale acestor diavoli inferiori, ale acestor umbre și morți îi țiuiau în urechi.

Un ușier dormea pe scaun în penumbră. Odată ce a auzit pași, s-a trezit; s-a uitat la ceas, era ora închiderii.

Nebunul a venit la el, i-a dat o monedă de cinci franci și i-a spus să vină să-l ia după două ore și să-i deschidă. Gardianul a luat bacșișul și a plecat, căscând zgomotos.

Acum era cu totul singur, un eremit pe cele mai îndepărtate promotorii ale vieții, dinaintea terorii celor mai ascunse și ultime taine. Trecând prin fața lor, ochii morți ai tuturor oamenilor din veacurile dispărute îl priveau din bezna ramelor cu aroganță. În spate auzea mereu susure și șoapte, ca și cum îl așteptau să treacă ca apoi să-și bată joc de el. În toate colțurile, părea să-l aștepte cineva, ceva mare și întunecat, și când se apropia, o gonea înainte și dispărea. A auzit pași în spate, ce a fost asta? S-a oprit. Pașii au amuțit. A continuat să meargă, i-a auzit din nou. Dintr-o dată a realizat că fusese doar ecoul îndepărtat al propriilor pași.

Se întuneca, pe cer părea că se apropie o furtună. Afară, un vuiet puternic umplea aerul. Dinaintea unei ferestre s-a ridicat un morman de frunze și praf. Într-una din galerii s-a iscat un foșnet, vântul se strecurase pe undeva, suna ca un scâncet, iar sângele din vene i-a înghețat de groază.

După ușa de intrare din sala Giocondei se afla un fotoliu mare. S-a lăsat în jos pe mâini, așa că s-a târât în patru labe ca un animal prin vestibul, repede prin ușă, și s-a ascuns după jilțul lat al fotoliului.

Își pierduse tot curajul, iar frica îl lovea din toate părțile cu pumnul său uriaș. Ar fi preferat să facă cale întoarsă. Dacă și-ar arăta acum slăbiciunea, diavolii se vor năpusti cu siguranță asupra lui și i-ar suci gâtul în două secunde. S-a întins pe jos ca un sac golit, omenirea va trebuie să aștepte iar câteva milenii pentru a-și găsi mântuirea. A încercat să gândească, voia să se elibereze din ghearele fricii. A făcut sforțări să se stăpânească. A căutat să-și abată atenția. A numărat franjuri de la fotoliu, a dat să se roage și, în cele din urmă, cum n-a apărut nimeni, agitația lui a început să slăbească.

— Facă-se voia Ta, a spus el încet, apoi precaut și-a scos capul dindărătul fotoliului.

Și acolo stătea agățată.

Ea l-a văzut, și-a păstrat calmul, nici măcar nu s-a speriat. Deci, fusese deja anunțată, poate îl văzuse cum se târăște înăuntru.

În bezna cerului acoperit de nori, chipul părea să-i strălucească întreit de minciună și răutate. Dar ce o făcea să pară atât de malefică? N-avea niciun rid pe față. Dar era mai înspăimântătoare la vedere decât dacă ar fi fost străbătută de încruntarea mâniei. Și deodată a reușit să o contemple cu toată serenitatea. A măsurat-o de sus în jos, de la fruntea pură, care părea să strălucească sub un halo de sfântă, până la mâini, care știau de viciul curviei, de toate perfidiile, de jocul cu pumnale ascuțite și de combinarea otrăvurilor albe și nevinovate. I-a studiat fața. Dorea să descopere de unde-i vine josnicia, dar n-a găsit răspunsul. S-a ridicat în spatele scaunului și a așteptat. Simțea cum pe buze îi tremură cuvinte suave așa cum fluturii se înfioară pe pajiște la lăsarea serii.

La naiba, era foarte frumoasă în depravarea ei.

Era mută sau vorbea? O, el și-ar fi dorit urechi mai bune pentru a-i capta toate infamiile, ca apoi să le condamne cu dublă dreptate.

Ce înțelepciune a abisului, ce gânduri ale iadului sălășluiesc oare în spatele acelei frunți. Ce adâncuri ar putea fi scrutate de s-ar deschide porțile argintate ale acestor tâmple? O, Doamne.

Și în tăcere auzea cum îi clocotește sângele în cap, cum răsună ca o apă subterană în liniștea spațioasă a acestor săli, în care probabil rezonau câteva cuvinte din acea gură ca picăturile care cad într-un bazin de argint.

O umbră de suferință i-a străbătut chipul. Gura ei părea să se închidă și era tăcută.

Dar tăcerea care emana dinspre ea era asemeni unui cântec etern, ca vuietul unor mări îndepărtate, albastre și nemăsurate.

Furtuna de afară se sfârşise. Doar la răstimpuri se auzea câte o rafală de vânt rătăcită în copacii înalți. Soarele la asfințit a azvârlit înăuntru o torță aprinsă, iar culorile profunde, lombarde ale portretului au reînviat în purpuriu, rochia foşnea şi scânteia, lumina roşie i se suia pe chip şi se prindea în plasa aurie a zâmbetului subtil. Şi părea să se dizolve lin în amurg ca o mireasmă, ca o suflare, munții din fundal, fruntea, părul, totul se estompa alene în umbre albastre, dar zâmbetul ei persista plutitor în lumină, uşor ca sunetul argintiu al unei harpe infernale, zâmbetul ca reflexia adâncă şi aurie a sărutărilor lui Ahriman, marele sigiliu al Satanei, care a săpat focul îmbrățişărilor sale în buzele ei pentru totdeauna.

Şi acum trebuia să piară. Da, aşa era scris, aşa i se poruncise. Şi, în cele din urmă, nu îi era permis să-L sfideze pe Dumnezeu. Căci Dumnezeu nu avea pe nimeni altul decât pe el.

Trebuia să fie anihilată. Da, era al naibii de frumoasă. N-o ajuta cu nimic, îi sunase ceasul. Şi bătălia finală urma să înceapă.

S-a răsucit, a îngenuncheat la pământ, a scos Biblia şi a recitit cuvintele Apocalipsei:

„Şi am văzut o femeie şezând pe o fiară roşie, plină, de nume de hulă, având şapte capete şi zece coarne.

Şi femeia era îmbrăcată, în purpură şi în stacojiu şi împodobită, cu aur şi cu pietre scumpe şi cu mărgăritare, având în mână, pahar de aur, plin de urâciunile şi de pângăririle curviei ei."

Da, plină de blestemății…

Părul vâlvoi, grizonant îi căzuse peste față, ochelarii îi alunecaseră peste nasul cenuşiu şi, stând în genunchi, semăna cu o maimuță preistorică care se chirceşte deasupra mâncării în fundul peşterii sale întunecate.

Şi a continuat să citească capitolul şase, versetul patru din Epistola către evrei:

„Căci este cu neputință, pentru cei ce s-au luminat odată şi au gustat darul cel ceresc şi părtaşi s-au făcut Duhului Sfânt, şi au gustat cuvântul cel bun al lui Dumnezeu şi puterile veacului viitor, - Cu neputință este pentru ei, dacă au căzut, să se înnoiască iarăşi spre pocăință, fiindcă ei răstignesc a doua oară, pe Fiul lui Dumnezeu şi-l fac de batjocură."

Da, dacă el cade, dacă el cel care a văzut cerurile deschise, nu l-ar mai asculta pe Dumnezeu, el s-ar face de batjocură şi s-ar răstignit pe sine însuşi, adevăratul Mesia şi mesager al lui Dumnezeu. Atunci va ajunge în abisul cel mai întunecat şi în măruntaiele iadului. Nu avea de ales.

A ascuns cartea, s-a ridicat, a trecut din nou prin toate galeriile, pretutindeni era pustiu.

S-a întors, s-a postat iar în spatele scaunului, şi-a adunat din nou toate puterile.

Va câştiga or va fi distrus?

Dar era calm, nu îi mai era frică. N-aveau decât să se năpustească asupra lui şi să îl sfâşie. S-a înclinat din nou în fața lui Dumnezeu în dreptul ferestrei superioare, I-a încredințat sufletul, apoi a mers încet înainte, chemând cerul în ajutor cu glas tare la fiecare pas.

S-a apropiat de pictură. Nimeni nu s-a mișcat. S-a uitat de jur împrejur. Doar în bezna crepusculară a unui colț a părut să penduleze un soi de umbră imensă și fără formă.

Încă nu îndrăznea să o atingă. Dar stăteau față în față și o contempla. Și-a scufundat privirea în ochii ei pentru ultima bătălie. Și ea a răspuns. Infernul acceptase provocarea.

Și acolo stăteau unul în fața celuilalt, nebunul și femeia, o furtună dezlănțuită și o tăcere eternă.

Chipul îi era întunecat ca o lumânare muribundă, dar fruntea femeii părea luminată de aurora palidă a unei eternități atemporale. Și în timp ce fața lui, chiar prinsă în rigiditatea spasmului, era în continuă schimbare ca cerul plin de nori deasupra unei mări furtunoase, al ei se asemăna cu o fântână peste care se perindă multe umbre și imagini, dar a cărei apă își păstrează veșnica-i serenitate.

Nu s-a întâmplat nimic. N-a venit nimeni. Și timpul trecea. Ceva trebuia întreprins de îndată, altfel ar fi fost prea târziu. Îi rămânea un singur lucru de făcut, să pună mâna pe ea. Și în secunda următoare, putea veni întunericul, să se ridice pământul și să se prăbușească cerul: urlete în noapte, foc și zgomot, iar oceanul să se suie peste seară ca o furtună mânioasă și să stingă luminile stelelor. Poate că deja își întindeau mâinile să-l apuce. Și-a înălțat pe furiș privirea.

Atunci și-a întins încet mâna stângă înspre tablou cu degetele depărtate, în timp ce pumnul drept îi era încleștat, gata de luptă.

El i-a atins mâinile, nu s-a mișcat nimic. El i-a atins capul, nimic, absolut nimic.

A atins-o și cu mâna dreaptă, nimeni nu s-a mișcat, totul a rămas tăcut, totul a rămas întunecat.

Apoi a apucat tabloul de ramă, l-a scos din șarniere, l-a așezat pe podea, l-a învelit cu hârtia pachetului pe care îl adusese cu el, iar acum arăta exact ca pachetul. Pentru o clipă, s-a rezemat de perete. Apoi a pus pictura sub braț și a coborât. Paznicul i-a descuiat, și-au urat reciproc o seară bună, iar el a dispărut în noapte.

În dimineața următoare, toate ziarele știau despre furtul Giocondei, Mona Lisa.

Toți gardienii au fost interogați sever, dar, desigur, au avut grijă să nu își trădeze propria neglijență. Pur și simplu nu văzuseră nimic, nu știau nimic.

Au fost luate sute de declarații, de pe toate drumurile Franței au fost strânși o mulțime de vagabonzi nenorociți și supuși unor interogatorii minuțioase. Roiuri uriașe de detectivi s-au cuibărit pe toate vapoarele transoceanice, sute de mii de ofițeri de poliție au alergat după sute de mii de piste diferite. Toți ucigașii și hoții făceau afaceri bune și toți istoricii de artă începuseră să se îmbogățească într-un ritm halucinant. Tot Parisul intrase într-o frenezie sălbatică și toți băcanii de la periferie țineau să aibă o Mona Lisa agățată deasupra patului. —

O noapte florentină de primăvară. Deasupra munților rotunzi și întunecați ai Etruriei, o lumină blajină amurgea foarte jos pe cerul negru. Iar luna răsărea din spatele lor.

Dintr-o dată, toate străzile care coborau din munți se aflau în lumina-i albă, iar dedesubt toate acoperișurile și turnurile orașului ieșeau din noapte, difuze, fără contururi, ca orașele unui regat fabulos. Pătratele argintii ale râului licăreau printre întunecimile podurilor.

El s-a răsucit, în ochii ei se aninase o rază de lună ca o picătură de aur.

Nu putea fi văzută cu precizie, umbra perdelei se mișca pe chipul ei. Doar o fâșie rămăsese liberă, de la bărbie la frunte, și lucea în lumina lunii. Oare plângea?

O, dacă ar fi plâns, fie și-o singură picătură, o singură lacrimă de căință.

A deschis cu totul perdelele de la fereastră înainte ca ea să-i poată ghici mișcările. Presupunerea îi fusese corectă, ea n-avea de gând să plângă. Pe fruntea aceasta plină de vicii, niciun gând de căință nu îndrăznea să răsară. Rămăsese la fel de înfloritoare în nerușinarea ei pe care doar mâna morții va fi în stare să i-o șteargă de pe buze.

N-a devenit deloc mai bună de când o încuiase aici, n-a făcut decât să se înrăiască, curva. Poate că Satana a fost cu ea în fiecare noapte pe când el parcurgea jumătate de lume, ca să-și uite dragostea pentru ea.

Câte nopți petrecute plângând, Diavolul, Mona Lisa Gioconda, Dumnezeu.

Când a venit la Florența, închiriase această căsuță deasupra orașului. Și chiar din prima noapte a vrut să o omoare. Da, acum trei ani, el era încă puternic. O, da, dar acum? Pe stradă, toată lumea îi râdea în față.

O dată îi pusese cuțitul în ochi, dar n-a fost în stare să dea lovitura. Pentru că o conștientizare amară îl făcuse slab, deodată realizase că o iubește. Oh, Doamne, asta era lucrul cel mai îngrozitor, luptele disperate care durau deja de săptămâni întregi. În fiecare noapte, când ochii nu-i mai inspirau teamă, îndrepta vârful cuțitului înspre spre fața ei, dar de fiecare dată își cobora brațul și stătea mereu acolo în colț, ghemuindu-se ca un câine bătut și nu mai îndrăznea să o privească.

Într-o zi, a ascuns-o aici și a închis-o. Și apoi a dispărut, cine știe prin câte orașe, urmărit mereu de uraganul iubirii, împrejurul Florenței, prin Spania, Tunis, Grecia, peste Alpi, învârtindu-se mereu în cerc ca o mică cometă care nu reușește să se elibereze din orbita unui soare copleșitor.

Într-un sfârșit, n-a mai răbdat. Dumnezeu îl părăsise. Și acum zăcea aici ca o epavă aruncată de furtună pe recife.

Dumnezeu dispăruse. Poate că Dumnezeu murise și fusese îngropat undeva în cer. Poate că tronul îi era acum ocupat de zei complet diferiți.

Nu voia decât să facă o ultimă încercare, căci nu-și dorea o amantă care azi să se țină de unul și mâine de altul. Dacă ar fi vrut să renunțe la falsitate, dacă ar fi vrut să înceteze cu râsul, ei bine, s-ar vinde numaidecât diavolului și ar sta o eternitate la picioarele ei în iad, ca un demon mărunt sau ca un mic fluture înaripat plutind veșnic peste grădinile uriașe ale gâtului ei.

Luna a intrat cu totul în odaie.

Toate obiectele s-au dat înapoi și s-au piticit în lumina-i albastră.

Chipul Mona Lisei însă s-a lărgit ca un lac.

S-a dus la ea și i-a spus:

— Vreau să te iert, vreau să te iubesc, dar trebuie să încetezi cu surâsul.

Și pentru a-i da un răgaz, să-și schimbe fața, s-a răsucit.

Pe un scaun, și-a zărit Biblia. A aruncat-o pe geam și a auzit cum a căzut cu o pocnitură. Apoi s-a dus la fereastră și i-a arătat limba lui Dumnezeu.

Când s-a întors, ea nu s-a îndreptat niciun firicel. A decis să folosească mijloace mai drastice, căci nu putea da dovadă de slăbiciune în fața încăpățânării unei femei.

Și deodată a realizat că pe buzele unui bărbat, surâsul acesta ar fi fost o blasfemie, un lucru imposibil.

Ah, o disprețuia, dar o iubea. Și se disprețuia pe sine fiindcă o iubea pe curva asta care știuse cum să-l târască în noroi pe el, sfântul lui Dumnezeu.

Dar toate astea nu mai contau acum, adevărul era că o iubea și nu mai era nimic de făcut.

Dar râsul trebuia să dispară, surâsul ăsta blestemat, care îi devenise de nesuportat. Și a început incantația.

Ca un demon s-a aruncat dinaintea picturii, trei salturi în față și trei înapoi, vâslea prin aer cu brațele, mâinile i se curbau deasupra capului ca niște ciocuri, iar părul lung și zbârlit îi dansa pe umerii fragili. La fiecare săritură își îndoia ușor genunchii, iar umbra-i mare și neagră dansa alături de el pe perete, întotdeauna trei salturi înainte și trei salturi înapoi, ca un cangur uriaș.

Dar nu era de niciun ajutor.

„Deci”, s-a gândit el în cele din urmă, „nu vrei, ei bine, las că te îndrept eu. Crezi că-s prostul tău. Ei bine, te învăț eu cum se face.”

A aprins lumânarea în fața ei, i-o ținea sub nas pentru a o gâdila puțin. Poate că în cele din urmă va țipa. Și într-adevăr a părut că și-a schimonosit chipul, însă doar cât să-și strâmbe colțurile buzelor într-un rânjet dublu, care nu făcea decât să batjocorească și mai mult efortul său zadarnic.

Dintr-o dată a aruncat lumânarea. „Ce am putut să fac”, s-a gândit el și a căzut în genunchi în fața ei, a plâns în fața ei, iar hohotele îi zgâlțâiau umerii.

Deodată a auzit-o râzând zgomotos.

Și așa ceva nu suportă niciun bărbat.

Toată iubirea lui s-a risipit. Dintr-o dată era ca de piatră. S-a ridicat, a căutat iar lumânarea, și, protejând flăcăruia cu mâna, a coborât scara. Reflexia i-a trecut peste fața roșie și încremenită.

Jos, în bucătărie, a căutat un cuțit mare, lung și lat, din cele care servesc la tăierea cărnii. Și apoi a urcat iar. Când a intrat pe ușa mansardei, a ridicat lumânarea și a lăsat strălucirea să se așeze pe chipul Giocondei.

A căutat cu grijă un loc de unde să înceapă. Ochii erau cei mai malefici, desigur. Ar fi putut alege inima, să o omoare imediat, dar o asemenea răzbunare nu ar fi îndeajuns.

S-a apropiat de ea și a înfipt vârful cuțitului în colțul interior al ochiului drept, a implântat ușor cuțitul și a început să-i taie ochiul. Îi dădea de furcă, întrucât pânza veche era dură și rigidă. Într-un sfârșit, atârna doar de un fir. L-a smuls și l-a călcat cu piciorul cât încă palpita.

A făcut același lucru cu ochiul stâng, dar era și mai țeapăn, dar n-a cedat când a tras de el. Și când în fine l-a scos, atârna de el o fâșie mare din frunte.

Nu s-a oprit aici. Venise rândul gurii. Nu se putea abține să nu o mângâie din nou și a atins ușor buzele cu degetul arătător.

Apoi, a înfipt cuțitul acolo unde surâsul își concentrase toată răutate, în colțul drept al gurii.

A continuat să taie deasupra și dedesubt până la mijloc și a tras de fâșii. Și apoi a făcut câțiva pași înapoi. Și-a contemplat opera ca un artist. A râs ca niciodată până atunci. Nu și-a mai făcut de lucru cu tăiatul, a apucat bucata care atârna în pumn și a smuls fața dintr-o parte în alta, în vreme ce se ținea de burtă de-atâta râs.

Era înspăimântător să privești acest cap din care moartea evadase brusc ca un prizonier din hruba lui. Capul cu enormele-i găvane monstruoase ca niște ferestre îndărătul cărora stăpânea întunericul. Și gura mare, goală, care într-adevăr nu mai zâmbea, ci se sfâșiase în râsul îngrozitor al morții, un surâs, inaudibil și totuși sonor, invizibil și totuși aievea, bătrân și întunecat ca mileniile.

Și deodată, când și-a văzut fapta, a putut recunoaște esența lucrurilor și a știut că nu era nimic, nicio viață, nicio ființă, nicio lume, nimic, nimic altceva decât o umbră neagră, imensă pretutindeni în jurul său. Și era singur pe vârful unei stânci. Și dacă făcea un singur pas, se scufunda în abisul veșnic.

O oboseală teribilă s-a năpustit asupra lui. Nu mai era nimic de făcut. S-a ghemuit într-un colț sub o lucarnă ca o bestie neagră în pătratul de lumină albastră a lunii.

A adormit. Așezat astfel, rezemat de perete, cu capul atârnat între genunchi și cu brațele lungi, flasce lăsate în jos ca și cum ar fi vrut să se desprindă de trunchi, semăna cu un morman înnegrit de cenușă din care se stinse jarul.

Lumânarea pe care o azvârlise căzuse peste câteva cârpe care s-au aprins cu lentoare. A durat ceva timp, dar scânteia a mistuit distanța care o despărțea de o grămadă de fân. O rafală de vânt s-a strecurat înăuntru și o limbă de foc roșu a șerpuit dintre paiele uscate.

După o vreme, niște bețivi care hoinăreau pe străzi au văzut un balaur mare de foc roșu cocoțat pe acoperiș și care lovea în căpriorii cuprinși de flăcări cu aripile sale uriașe.

Faptele şi-a urmat cursul. Bețivanii au început să țipe, s-au deschis câteva ferestre, s-au agitat câteva scufii de noapte, s-au deschis câteva uși de la intrare și trei sau patru siluete au alergat pe stradă înspre lampa galbenă a secției de poliție.

Strada s-a umplut de oameni, hărmălaie, certuri, țipete de copii, ofițeri de poliție, cu toții se holbau în sus spre vâlvătaie. O grindă mistuită de foc s-a desprins și s-a prăbușit cu un trosnet. Țipetele s-au reînnoit. Au fost scoși câțiva răniți sau morți.

Au sosit pompieri, au stropit cu furtunuri și o fumăraie galbenă se ridica în noapte, acolo unde apa lovea flăcările. O scară enormă se balansa în aer asemeni unei macarale în dreptul lucarnei unde se ițea capul bătrânului.

Au sprijinit-o de perete și câțiva pompieri cu căști mari au urcat treptele ca niște maimuțe.

Când să ajungă sus, capul s-a retras. Acum se putea vedea cum sar printre căpriorii în flăcări după o umbră neagră care fuge dinaintea lor, de colo-colo, printre flăcări și grinzi, ca niște diavoli uriași care vânează un șoarece. Dintr-o dată, vânătoarea sălbatică dispare într-un nor de fum.

Când pompierii l-au găsit pe bătrân prin foc și fum în colțul îndepărtat, acesta se ghemuise pe un morman de lucruri. El ținea ceva mare dinainte, un tablou, fără ochi și gură, dar ochii bătrânului îi priveau prin găurile măștii, mari și sălbatici, iar limba-i lungă a țâșnit din gura goală a picturii.

Au vrut să-i smulgă tabloul, dar el îl ținea strâns. Au vrut să-l tragă afară cu tot cu pictură, el însă-i lovea cu picioarele în burtă.

Jumătate din acoperiș s-a prăbușit, iar oamenii erau cât pe ce să se sufoce. Au încercat încă o dată să-l scoată, dar bătrânul și-a desprins o mână de pe tablou, a tras de o grindă aprinsă cu cuie lungi, încinse de deasupra capului și l-a lovit în față pe unul dintre pompieri care s-a prăbușit.

Apoi ceilalți doi au fost cuprinși de groază, i-au abandonat pe ambii, pe mort și pe rănit, și au vrut să se întoarcă afară unde era aer. Au sărit în mijlocul fumăriei care-i lovea din față, dar n-au găsit drumul, și-au aruncat căștile să vadă mai bine, au fugit înapoi, au trecut de bătrân, de cealaltă parte, au sărit peste resturile aprinse, iar îndărăt, pe lângă bătrân, și când l-au lăsat în urmă, chiar și în disperarea lor, i-au auzit hohotele de râs.

Flăcările i-au cuprins. Loveau cu mâinile goale, alergau întruna, loveau întruna, dintr-o dată au devenit două coloane de foc viu, au alergat iar înapoi, acolo însă se afla un perete de scânduri cuprins de flăcări, au luat-o la dreapta, au dat de un zid, nu mai puteau să continue, țipau și loveau pietrele cu mâinile arse, nimic, nimic, focul le-a devorat părul, craniul, flăcările le-a mistuit ochii, erau orbi, nu mai vedeau, focul le-a mâncat fața, de pe mâini li s-a desprins bucăți de carne, dar până și în moarte cioturile carbonizate ale pumnilor dădeau lovituri în perete. [8]

---

[8] În data de 22 august 1911 (care anumit nu coincide cu cea din nuvelă) celebra pictură Mona Lisa a fost furată din Luvru. Această întâmplare devine punctul de start al nuvelei lui Georg Heym. Povestea se termină la Florența așa cum și în realitate, după moartea autorului, în 1913 a fost descoperită pictura. Probabil autorul a plasat acțiunea la Florența ținând cont de istoria picturii.

Din postume

Sicriele

Sicriele locuiau într-un mic magazin de coşciuge plin de lămpi cu gaz. Bătea un curent grozav şi era frig. Iarna nu se termina niciodată în această prăvălie. Şi în vreme ce afară hăuia vântul de martie, în magazin era noiembrie. Frunzele moarte cădeau veşnic după ce crescuseră în vară din grinzile putrezite. Soţiile morţilor au venit în vizită. S-a făcut cafea. S-a stat la taclale. Giulgiurile se zbiceau sus pe corzi subţiri. Pe ele se vedeau adesea desene minunate în locul unde zăcuseră morţii. Mici insule albastre, continente, pline de golfuri [cu] nave. Pânzele nu se uscau niciodată. Atârnau de tavan ca nişte nori mari, cenuşii pe firmament. Aerul sărat era încărcat de ploaie. O lampă aninată sus semăna cu o lună plină peste care s-au abătut furtunile.

Proprietarul magazinului era un om bătrân ca vremea. Numele lui era Fakoli-Boli sau Viaţa de mii de ani. Şi barba îi era atât de lungă, încât tot timpul călca pe ea cu vârfurile pantofilor. Când sosea devreme la magazin în chiloţi, sicriele îi urau bună dimineaţa şi îşi clănţăneau fălcile. Asta fiindcă le era foame. Atunci el lua şobolanii morţi din colţul unde începea Regatul Şobolanilor (căci şobolanii nu tolerau nimic mort în ţara lor şi de aceea îşi aruncau întotdeauna morţii peste graniţele drumurilor imperiale) - şi îi azvârlea în boturile lor căscate. În timp ce digerau şi rumegau confortabil, el trecea printre rândurile lor ca un îmblânzitor de animale, le mângâia corpurile mătăhăloase, cafenii şi le zicea: „aşteptaţi, aşteptaţi, îndată o să căpătaţi şi mai mult. Aşteptaţi. Aşteptaţi." Şi sicriele recunoscătoare îşi ridicau picioarele viguroase de argint şi îl zgâriau pe chiloţi asemeni unor căţeluşi, iar în faţa favoritelor sale - nişte sicriaşe pentru copii care se născuseră doar cu câteva zile în urmă, se apleca tare de tot, iar barba lui le gâdila faţa mititeilor. Ele clipeau ca nişte pisoiaşi cu pleoape albe şi spuneau: „Bunelul”, apoi îşi întindeau lăbuţa. El le lua în braţe, le legăna până când readormeau. Iar pe cele mai mici le dădea la sânul bătrânelor sicrie-lăuze mătăhăloase şi albe. Şi când coşciugele mici le ţocăiau sucul cadavrelor din lemn, răsuna ca o muzică şi oferea un tablou frumos de familie din platourile Germaniei de Nord.

Aşa trecea zi după zi. Să se fi scurs sute de mii de zile ori vreo zece. Din când în când, câte un coşciug era trimis să preia un cadavru. - Dar era mereu foarte plictisitor - când cei îndoliaţi pătrundeau în magazin cu picioarele murdare şi feţele plânse şi se târguiau pe sicrie. Atunci coşciugele erau foarte mânioase. Pe cât posibil se retrăgeau toate într-un colţ. Dar, în cele din urmă, câte unul era luat. „Vreau unul exact ca [Ramiumpa-Mumpa], ştii, unde a murit bunica, ştii, care a trăit peste şapte ani, ştii, cea cu Ordinul pentru Viaţă Lungă care i-a crescut ulterior în gât unde era atâta jeg, fiindcă nu s-a spălat niciodată.” - „O, da, unul din alea. Dar nu aţi prefera unul ca la [Schaloilar-Loilas]. Pe atunci murise bătrânul preşedinte, regele însuşi [s-a dus] la mormânt. Când s-a întors, tronul lui avea un picior rupt, [viermii] ieşiseră deja pe cealaltă parte şi aveau bărbile destul de prăfuite. - Şi după trei zile era mort. Şi tot eu am livrat sicriul, ăla de sus de pe raft, ca

cel cu coroana și reprezentările alegorice, cu moartea ca păstor, cu moartea ca pompier, cu moartea ca înger semănător - toate din Biblie împreună cu diverse ziceri." Doamne, turuiau la nesfârșit și sicriele ar fi vrut să-și acopere urechile. Dar nu se cuvenea. Ar fi fost o încălcare de contract. Paragraful 8 stipulează.

((§ 339 și § 340 B.G.B.))

Fiecare sicriu trebuie să păstreze tăcerea absolută în fața publicului - exceptând familiile Palipa-Lipas și Klikli-Liklis - (care reprezintă femeile care se ocupă de cadavre și cei care-i spală și primesc mită - nota autorului) prin prevederea unei penalități de o mie de boabe de porumb și șaptezeci de boabe de mei. –

În cele din urmă, a fost adus un sicriu. Mârâia tare. Și oamenii spuneau: „Ce mai scârțâie!" - „O, asta-i doar o iluzie optică. Nu vi-s buni ochelari, a spus proprietarul magazinului. - În cele din urmă, zăcea afară pe dric sub baldachinul negru, a mai fluturat o dată din batista neagră - și a dispărut. Apoi a ajuns la capelă unde duhnea a tămâie. - Înăuntrul lui au depus un cadavru ud. - În orice caz, l-au tratat cam brutal și nu s-au codit din a-i înfige cuie mari [prin] craniu. Cu asemenea bubuituri i-au sfărâmat țeasta.

Mai târziu, a zăcut o vreme cu mortul în pământ - uneori mai făcea gălăgie - îndeosebi dacă era un mort aparent care [îi zgâria pielea] pe dinăuntru. Era îngrozitor. - Apoi morții erau digerați, ceea ce dura uneori o iarnă întreagă, iar leșul lui Stefan George a fost mestecat chiar doi ani, pentru că era atât de lemnos și uscat, încât sicriului cu pricina i-a [venit] să creadă că a înghițit anul sufletului.[9]

[9] Aluzie ironică la volumul de poezii cu același nume de Stefan George.

Ciuma

Ciuma a lovit dintr-o dată. Nimeni nu știa de unde venise și din ce casă izbucnise. Mai întâi europenii observaseră într-o noapte că lămpile funerare aprinse de chinezi erau mai numeroase decât de obicei în fața barăcilor mici care încadrau strada cerului ce curgea ca o cale largă, albă, strălucitoare printre nenumăratele ulițele întortocheate și întunecate ale orașului indigen Harbin.

I s-a întâmplat unui colonel rus că vizitiul troicii sale a căzut brusc pe spate în sanie, fix peste burta bombată a colonelului. Și când colonelul a vrut să-și ia biciul să-i dea o lecție vizitiului bețiv, i-a zărit ochii sticloși, lărgiți de groaza morții. Iar duhoarea înspăimântătoare a morții i-a țâșnit din gura căscată. Vizitiul a dat să horcăie, apoi cu o ultimă sforțare s-a îndreptă pe jumătate, a înghițit de câteva ori, iar după aceea a scuipat pe blana cenușie a colonelului un nor negru, gros de sânge, o putoare pestilențială, dându-și afară plămânii cu totul. Și s-a prăbușit pe paiele însângerate ale saniei. Sângele a înghețat imediat pe mănușile și pe blana groasă a colonelului.

Colonelul a ajuns la popota regimentului tulburat din cale afară, i-a îndepărtat pe toți și a zbierat ca un nebun. Era copleșit de groază. După o jumătate de oră, s-a prăbușit peste masă, a tras cu el și fața de masă, iar sângele care i-a țâșnit din plămâni s-a amestecat cu bucatele care pluteau vesel în acest bulion cald.

Când ofițerii l-au văzut căzând, toți s-au dat înapoi, niciunul nu l-a atins, s-au împins unii pe alții. Toți s-au năpustit afară la sănii și au plecat; i-au pus pe vizitii să biciuiască caii să fie cu un pas înaintea morții care îi gonea pe o mârțoagă neagră ale cărei hamuri le sunau în urechi ca niște zurgălăi. Niciunul nu se uita la ceilalți, cu toții erau muți de spaimă. Și oriunde ar fi nimerit săniile lor în această goană disperată, vedeau leșurile celor care abia se prăbușiseră, pierind pe stradă, în mijlocul străzii, iar săniile treceau peste ele, iar sângele celor căzuți sărea de sub tălpile troicii. La asfințit, pe la cinci, străzile din Harbin păreau moarte.

Pe strada principală nu mai trecea nicio sanie, nu se mai arăta nicio uniformă rusească. Nu se mai zărea niciuna din femeile de la varieteu. Și pe cerul gălbui al serii ce dârdâia de frig a apărut ca un nor negru capul ciumei care cu un râset groaznic, neauzit a pus stăpânire pe Harbin, marele Harbin, metropola stepei, paradisul vesel al viciului.

O grimasă

Boala noastră este masca noastră.

Boala noastră este plictiseala fără limite.

Boala noastră este ca un extract din lene și neliniște perpetuă.

Boala noastră este sărăcia.

Boala noastră este să fii țintuit într-un loc.

Boala noastră este să nu poți fi niciodată singur.

Boala noastră este să nu avem nicio meserie, și de-am avea una, una să fie.

Boala noastră este neîncrederea în noi înșine, în ceilalți, în cunoaștere, în artă.

Boala noastră este lipsa de seriozitate, falsa serenitate, dubla suferință. Cineva ne-a spus: ce straniu râdeți. Știa el oare că râsul acesta este reflexia iadului nostru, reversul amar al: „Înțeleptul nu râde decât tremurând” de Baudelaire.

Boala noastră este neascultarea față de Dumnezeul pe care singuri L-am impus.

Boala noastră este să spunem contrariul a ceea ce dorim. Trebuie să ne torturăm pe noi înșine ca să vedem expresia de pe fața auditorilor.

Boala noastră este aceea de a fi dușmanii tăcerii.

Boala noastră este că trăim la finele unei zile mondiale, într-o seară atât de asfixiantă, încât de-abia dacă îi mai suportăm duhoarea putreziciunii.

Entuziasm, grandoare, eroism. Odinioară lumea zărea când și când umbrele acestor zei la orizont. Azi sunt marionete. Războiul a venit din lume, pacea veșnică l-a moștenit jalnic.

Odată noi visarăm că înfăptuiserăm o crimă indicibilă, necunoscută până și nouă înșine. Trebuia să fim executați într-un mod diabolic, intenționau să ne scoată ochii cu un tirbușon. Însă am reușit să scăpăm. Și am fugit – cu o tristețe imensă în inimă – de-a lungul unei alei tomnatice care traversa domeniile tulburi ale norilor fără sfârșit.

Acest vis era simbolul nostru?

Boala noastră. Poate mai are vreun leac: iubirea. Dar în final a trebuit să recunoaștem că suntem prea bolnavi pentru iubire.

Există însă ceva care este sănătatea noastră. Să spunem de trei ori „totuși”, să scuipăm în mâini de trei ori ca un vechi soldat și să ne vedem în continuare de drum, aidoma norilor împinși de vântul de apus, în direcția necunoscutului.

Mic *viaticum*[10] pentru o doamnă[11]

Permite-mi să-ți dau câteva indicații. Iubești, bine, dar educația ți-a ruinat dragostea.

Poate îți amintești: nu de mult ai stat în fața mea. Am vorbit despre Dante. S-a lăsat deodată tăcerea. Ei bine, de ce nu te-ai folosit de tăcerea asta? Ai fi putut, de pildă, să-ți încrucișezi picioarele și să-mi arăți gleznele. De ce nu ți-ai ridicat puțin fustele cu un gest lasciv, ca să-ți arăți ca din întâmplare fâșia de carne de deasupra ciorapului.

Micile favoruri întrețin iubirea.

Ești senzuală. Dar ți-e rușine de senzualitatea ta. Dumnezeule, ce mă întristează să văd asta.

Iar senzualitatea nu ți-e îndeajuns de cultivată. Ai avea ce învăța de la curve. Împrietenește-te cu o târfă. Lăsând la o parte farmecul pe care l-ar putea avea pentru tine, ca doamnă, să te afli în budoarul unei cocote, ai beneficia, de asemenea, enorm dacă ocazional i-ai ține locul în exercitarea meseriei. Așa ceva îți ascute privirea, îți rafinează manierele, sufletul ți se întărește, pe scurt, ai căpăta un caracter mai puternic în vâltoarea vieții. Ți-ai privi cu dispreț viața dinainte și vei păstra doar un zâmbet batjocoritor pentru pudoarea anterioară. Ai elimina numaidecât din arsenalul tău cuvinte precum: „întoarce-te”, „stinge lumina”, „ce-o să gândești despre mine”, „vai, te-ai înșelat în privința mea, nu-s cum crezi tu” și te-ai scuti astfel de multe situații rușinoase.

De exemplu, de ce nu te întinzi uneori în pat și nu-mi arunci o ocheadă seducătoare? Și dacă atunci mă năpustesc și vreau să te iau, de ce nu poți uneori să fii rece și să mă împingi înapoi?

Nu ar trebui să fiu niciodată complet sigur în ceea ce te privește.

Și de altfel de ce să nu mă iei tu în stăpânire din când în când? De ce trebuie să fiu mereu eu cel care să te ia cu asalt? Ești prea puțin tigroaică, draga mea. De ce nu-ți asumi câteodată rolul de bărbat? Dacă se potrivește undeva, atunci în dragoste: *Variatio delectat*. E cea mai bună gimnastică a actului sexual.

Dacă nu mă înșel, Baudelaire a povestit cândva cum un tânăr și amanta lui au făcut schimb de haine, iar fata a jucat rolul tânărului cu multă dibăcie. Îți sună a chineză, e nevoie să-ți traduc? ... Te aud spunând: „Ptiu, ce pervers.” O, dacă ai fi spus: „Ce frumos, hm, ce pervers.” De ce să nu aducem senzualitatea la un nivel de pervertire a cărei distanță față de *coitus vulgaris* este asemenea celei dintre embrion și om?

Iarna trecută, la un bal, într-una din sălile aglomerate, am întâlnit o *pierrette*. Ea a trecut pe lângă mine și mi-a spus în ureche: „Ai umeri frumoși, largi, trebuie să fii bun…”.

Din păcate, în acel moment eram pe urmele alteia și am lăsat-o să-mi scape. Am căutat-o apoi toată noaptea, dar n-am găsit-o. Și azi îmi face inima să bată mai tare.

Dulce, micuță *pierette*.

---

[10] Ceea ce constituie un ajutor, un sprijin (moral) într-o anumită împrejurare (DEX)

[11] Potrivit unor critici literari, Georg Heym ar fi selectat acest text pentru volumul lui de nuvele, dar la intervenția tatălui său a fost înlocuit cu nuvela *Cinci octombrie*. Deși Georg Heym a pregătit acest volum de nuvele în 1911, ele au apărut abia după moartea sa în 1913.

Dintre toate fetele cu care am legat amiciție, două sunt cele pe care le-am iubit arzător, acele două care în iubire se comportau ca niște bestii, care, cu instinctele lor barbare, mă împingeau mereu în extaze inedite tot mai nebunești. Și una din ele n-avea nici jumătate din frumusețea ta.

Să continuăm.

Niciodată să nu fii previzibilă, niciodată să nu se poată spune: la scrisoarea asta va răspunde în felul ăsta, la gestul ăsta va reacționa în felul cutare. Ești prea puțin complicată, ești prea transparentă. De ce te ocupi cu atâta grijă de toate întâlnirile, de ce-ți primesc scrisorile chiar atunci când le aștept? Știu dinainte ce conțin, pe ultimele nici nu le-am citit. Ai grijă să nu plictisești. E unicul păcat de neiertat.

Toate scrisorile tale se aseamănă în scris, conținut, stil.

De ce nu scrii uneori ca Héloïse, castă și serioasă, un pic dezordonată, cu litere ascuțite, gotice, de ce nu uneori ca o prostituată, cu o scriitură atât de vulgară, încât să ți se poată mirosi de la distanță animalitatea poftelor?

Îți reproșez că ai un singur suflet. Orice persoană decentă ar trebui să aibă măcar două.

Uneori dorul de mine ar trebui să te copleșească, ori măcar așa ar trebui să lași impresia și să fii în stare să mă înșeli cu prefăcătoria ta. Ar trebui să vii la mine, chiar dacă este târziu în noapte. Să-mi iei capul în mâini și să-mi spui ceva în ureche cum ar fi: „Nu mai suportam să sufăr de dorul tău.”

De altminteri, nu vreau să prescriu imaginației tale nicio cale; nu uita că mă limitez la câteva mici indicații. Dar mă încred în disponibilitatea ta, altfel nu aș scrie această scrisoare. Te-ai rătăcit, îți dau din nou în mână firul Ariadnei.

N-ar mai trebui să te arăți la față săptămâni întregi. Poate nu știi încă: în dragoste incertitudinea și îndoiala sunt cele mai puternice stimulente ale pasiunii. În realitate, nu eu ar trebui să fie cel care să ți-o spună întâia oară: instinctul tău feminin ar fi trebuit să-ți deschidă calea cu mult timp în urmă. Cel mai mare neajuns din caracterul unei femei este lipsa de cochetărie.

Și totodată de ce nu mă poți înșela? De ce nu poți să aranjezi uneori lucrurile astfel încât să te aștept degeaba și apoi să te găsesc la brațul unui prostănac, și dacă ai avea curajul, chiar la brațul unui cocoșat sau al unui olog?

Care este cea mai virtuoasă femeie?

Cea care ne poate stârni cel mai teribil gelozia.

Măcar să citesc în ea bunăvoința ta.

Să trecem acum la aspectul tău exterior.

De ce nu te îmbraci extravagant? Nu doar că poți, ci *t r e b u i e* să ieși în evidență. De ce aș râvni după o femeie care nu stârnește invidia celorlalți?

Oricât de atrăgător ți-ar fi caracterul, niciodată n-aș fi privit cu ochi plini de invidie. Și vreau ca toate capetele să se întoarcă atunci când ies pe stradă cu tine. Desigur, mă înțelegi, că nu mă refer la extravaganța acelor fuste și pantaloni în stil practic, fără corset, fără păr și alte prostii de felul ăsta cărora li s-a permis să se răspândească de douăzeci de ani. Când va veni în sfârșit legiuitorul care să pedepsească această insultă la adresa sentimentului estetic? -

Femeii i se potrivește minciuna. În ochii mei, o femeie care nu este mincinoasă este o ființă bastardă căreia întotdeauna îi va lipsi o parte din sângele autentic, indiferent cât de splendid s-ar împopoțona. De ce nu poți minți cu grație? De ce ești atât de lipsită de imaginație? De ce nu-mi povestești uneori că vii dintr-o casă princiară rusă și că ești crescută aici sub un nume fals pentru a scăpa de intrigile rudelor de sânge? Nu trebuie decât să crezi în ceea ce spui, și minciuna ar dobândi o nouă naturalețe. Adevărul este dezolant de plicticos. Nu-mi place să mănânc același păsat în fiecare zi. Femeile care au spus mereu adevărul erau fete bătrâne la douăzeci și cinci de ani. Deci *cave veritatem*[12]…

Zeilor, deci un strop de isterie în decența voastră. Femeile isterice au fost mereu cele mai idolatrizate. Așa că alege ori iubirea zeiței ori moralitatea. Dar nimeni nu poate sluji la doi stăpâni.

Nu uita niciodată alfa și omega oricărei arte de a iubi: cultivă-ți instinctul. Cultivă-ți instinctul. Încă un exemplu: stai goală în fața mea, mă uit la tine, mă bucur. În această împrejurare, n-ar trebui să mă întrebi: „De ce te uiți așa la mine?” În schimb, ar trebui să-ți întorci ușor capul, astfel încât soarele la asfințit să-ți lumineze profilul. De ce nu înțelegi fiorul ușor al iubirii, dorința de a fi înțeles fără cuvinte? Toți nervii tăi ar trebui să se reverse într-un auz fin.

În cele din urmă, nu uita că, uneori, cel mai mare farmec al unei femei constă în sentimentalism. Și chiar dacă este doar simulat, un suspin, o lacrimă imitată cu pricepere, crede-mă pe cuvânt, sunt extraordinar de eficace. Atunci îți vine să crezi că femeia are un suflet. Și eroarea asta te face uneori fericit.

Deci, încă o dată, în chip de rămas bun: cultivă-ți instinctul, încearcă să mă faci nefericit. Până nu sufăr din pricina ta, n-am să te iubesc.

---

[12] Păzește-te de adevăr

Visul[13]

2 iulie 1910

Mă aflam pe un lac mare care era acoperit cu totul de un fel de dale de piatră. Îmi părea să fie un soi de apă înghețată. Uneori semăna cu pielița care se formează pe lapte. Pe ele mergeau niște oameni cu încărcături sau coșuri care se duceau pesemne la piață. M-am încumetat să fac câțiva pași și dalele m-au ținut. Îmi dădeam seama că sunt foarte subțiri; când călcam pe câte una, se clătina. Am mers o vreme până când am întâlnit o femeie care mi-a spus să fac cale întoarsă, căci dalele se vor sparge curând. Totuși mi-am continuat drumul. Dintr-odată am simțit cum dalele de sub mine au dispărut, dar n-am căzut. În acea clipă m-am cufundat într-o apă mâloasă, plină de plante agățătoare. Însă nu m-am considerat pierdut, ci am început să înot. Ca prin minune, țărmul îndepărtat se apropia tot mai tare. Din câteva mișcări, am ajuns într-un golfuleț nisipos și însorit.

[13] Georg Heym a notat acest vis în jurnalul lui de vise la data de 2 iulie 1910; este interpretat ca o premoniție a circumstanțelor în care va muri doi ani mai târziu. Georg Heym și prietenul său Ernst Balcke s-au dus să patineze pe râul Havel pe 16 ianuarie 1912. Balcke a căzut într-o copcă mai largă, iar Heym a încercat să-l salveze. După depozițiile unor lucrători forestieri care l-au auzit de la distanță, Heym a reușit să se mențină la suprafață și să strige după ajutor timp de un sfert de oră.